

USHTRIA

Viti i 75-të i botimit Nr. 36 (827788)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 9 SHTATOR 2022

Nënkolonel Ajet Jata merr detyrën e komandantit të Regjimentit të Operacioneve Speciale

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Arben Kingji mori pjesë në ceremoninë e emërimit të komandantit të ri të Regjimentit të Operacioneve Speciale, nënkolonel Ajet Jata. Në ceremoni, e cila u organizua në vend dislokimit të ROS, morën pjesë gjithashtu edhe zëvendëskomandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ferdinand Dimo, përfaqësues nga Shtabi i Përgjithshëm

dhe shtabi i Forcës Tokësore si dhe komandantët e reparteve vartëse të kësaj komande. Gjeneral brigade Arben Kingji në përshëndetjen e tij vlerësoi punën e mirë të bërë nga ish-komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale kolonel Arben Zani në drejtim të kësaj strukture, duke i shprehur këtij të fundit edhe falënderimet dhe mirënjohjen e tij personale. Më tej gjatë përshëndetjes së tij, gjeneral

brigade Arben Kingji, duke uruar edhe nënkolonel Ajet Jatën për marrjen e detyrës së komandantit të Regjimentit të Operacioneve Speciale, shprehu bindjen se me profesionalizmin dhe aftësitë që zotëron nënkolonel Jata, do të dijë që punën e mirë të bërë deri tani nga kolonel Zani, ta çojë edhe më përpara. Nga ana e tij ish-komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale kolonel... >> faqe 2

11 pilotë të rinj i shtohen Forcës Ajrore

Peleshi: Jemi drejt konsolidimit të një flote të vërtetë ajrore me helikopterët më të mirë në botë. Faleminderit partnerit strategjik, SHBA!

>> faqe 3

Në Komandën Mbështetëse zhvillohet ceremonia e ushtarakëve të emëruar rishtas

Në mjediset e Komandës Mbështetëse u zhvillua ceremonia për nder të 11 oficerëve të emëruar rishtas në strukturat e kësaj komande. Të pranishëm në këtë ceremoni ishin komandanti i Komandës Mbështetëse, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia si dhe personeli i Shtabit të KM. Ceremonia u hap nga shefi i Personelit të KM, nënkolonel Hyqmet Hoxha. Më pas, gjeneral brigade Xhebexhia uroi të gjithë efektivin e emëruar të kësaj komande dhe reparteve vartëse për arritjet, të cilat u kurorëzuan...

>> Faqe 4

Mos helmoni të ardhmen!

ANJEZA MUSOLLARI,
SHEFE E SEKTORIT TË BOTIMEVE

E ardhmja është ajo pjesë kohe në të cilën ne kemi miq të sinqertë e dashuri të përjetshme... Them se e ardhmja është ajo çka kemi prodhuar në të kaluarën, duke hedhur hapa jo të njëjtë në të tashmen, e duke sakrifikuar për të ardhmen edhe pse e planifikojmë të ardhmen, s'mund ta përcaktojmë atë... Por, çfarë ndodh me ne njerëzit kur fillojmë sakrificën për të ardhmen? Jetojmë sikur nuk do të vdesim kurrë dhe vdesim pa jetuar kurrë siç duhet. Sa shumë të vërteta ka në këtë thënie. Fatkeqësisht. Ne fitojmë, mudohe mi...

>> Faqe 6

Nënë Tereza, gruaja e jashtëzakonshme, shenjtoria e të varfërve të të gjithë botës, e cila kurrë nuk e harroi origjinën e saj

Anjezë Gonxhe Bojaxhiu (zyrtarisht Mary Theresa Bojaxhi), lindur më 26 gusht 1910 në Shkup, ndërroi jetë më 5 shtator 1997 në Kalkutë, e njohur si Nënë Tereza e Kalkutës dhe e nderuar në kishën katolike si Shën Tereza e Kalkutës, ishte një murgeshë dhe misionare katolike indiane me prejardhje shqiptare. Pasi jetoi në vendlindje për tetëmbëdhjetë vjet, ajo u shpërngul në Irlandë dhe më pas në Indi, ku jetoi pjesën më të madhe të jetës së saj. Nënë Tereza themeloi Misionarët e Bamirësisë, një kongregacion katolik, i cili në vitin 2012...

>> Faqe 10

CEREMONIA

Nënkolonel Ajet Jata merr detyrën e komandantit të Regjimentit të Operacioneve Speciale

Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Arben Kingji mori pjesë në ceremoninë e emërimit të komandantit të ri të Regjimentit të Operacioneve Speciale, nënkolonel Ajet Jata.

Në ceremoni, e cila u organizua në vend dislokimin e ROS, morën pjesë gjithashtu edhe zëvendëskomandanti i Forcës Tokësore, gjeneral brigade Ferdinand Dimo, përfaqësues nga Shtabi i Përgjithshëm dhe shtabi i Forcës Tokësore si dhe komandantët e reparteve vartëse të kësaj komande.

Gjeneral brigade Arben Kingji në përshëndetjen e tij vlerësoi punën e mirë të bërë nga ish-komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale kolonel Arben Zani në drejtim të kësaj strukture, duke i shprehur këtij të fundit edhe falënderimet dhe mirënjohjen e tij personale.

Më tej gjatë përshëndetjes së tij, gjeneral brigade Arben Kingji, duke uruar edhe nënkolonel Ajet Jatën për marrjen e detyrës së komandantit të Regjimentit të Operacioneve Speciale, shprehu bindjen se me profesionalizmin dhe aftësitë që zotëron nënkolonel Jata, do të dijë që punën e mirë të bërë deri tani nga kolonel Zani, ta çojë edhe më përpara.

Nga ana e tij ish-komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale kolonel Arben Zani, falënderoi të gjithë efektivet e Regjimentit për përkushtimin në realizimin e detyrave të ngarkuara gjatë kohës që ata punuan bashkë, si dhe adresoi një falënderim të veçantë për shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FARSH gjeneral brigade Arben Kingjin, për mbështetjen e vijueshme që i ka dhënë Regjimentit të Operacioneve Speciale si dhe i uroi suksese nënkolonel Jates në detyrën e komandantit të Regjimentit.

Në përmbyllje të ceremonisë, komandanti i ri i Regjimentit të Operacioneve Speciale nënkolonel Jata falënderoi ministrin e Mbrojtjes dhe shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, për besimin e treguar me emërimin në këtë detyrë tepër të rëndësishme dhe i siguroi ata se efektivet e këtij regjimenti, do të jenë gjithmonë në lartësinë e detyrës për të përballuar çdo sfidë që koha mund të sjellë para tyre.

Regjimenti i Operacioneve Speciale i Forcës Tokësore është një nga strukturat më të rëndësishme të FARSH. Ai u krijua rreth 19 muaj më parë si një kërkesë e kohës për njësi elitare në përballimin e sfidave të sotme dhe të ardhme të sigurisë.

Gjeneral brigade Arben Kingji vlerësoi punën e mirë të bërë nga ish-komandanti i Regjimentit të Operacioneve Speciale kolonel Arben Zani në drejtim të kësaj strukture, duke i shprehur këtij të fundit edhe falënderimet dhe mirënjohjen e tij personale.

11 PILOTË TË RINJ I SHTOHEN FORCËS AJRORE

Peleshi: Jemi drejt konsolidimit të një flote të vërtetë ajrore me helikopterët më të mirë në botë. Faleminderit partnerit strategjik, SHBA!

11 pilotë të rinj do t'i shtohen Forcës Ajrore, pas përfundimit të kursit bazë të oficerit "Pilot ushtarak helikopteri". I pranishëm në ceremoninë e diplomimit, ministri i Mbrojtjes Niko Peleshi deklaroi se kjo është një dëshmi e rritjes dhe fuqizimit të Forcës tonë Ajrore pjesë e FA-së të Republikës së Shqipërisë.

"Kemi sfida të mëdha përpara, veçanërisht në FA, si në drejtim të infrastrukturës, por dhe rritjes së kapaciteteve njerëzore. FA është duke realizuar disa projekte historike. Baza e parë taktike ajrore e NATO-s, Baza e Kuçovës është tani në ndërtim e sipër dhe ky është një zhvillim historik. Në komponentin e pasurimit të teknikës ajrore, përsëri jemi në momente historike, sepse duke filluar nga viti që vjen ne do të nisim ndërtimin e flotës ajrore me helikopterët Black Hawk. Dy helikopterët e parë do të vijnë vitin që vjen dhe, më pas ky numër do të shtohet, drejt konsolidimit dhe krijimit të një flote të vërtetë ajrore me helikopterët më të mirë në botë. Ky është një bashkëpunim i suksesshëm me partnerin tonë më strategjik dhe special, SHBA-të, dhe gjej rastin t'i falënderoj", - u shpreh ministri Peleshi, gjatë fjalës së tij.

Gjithashtu ministri i Mbrojtjes tha se, disa pilotë janë trajnuar tashmë në SHBA për helikopterët Black Hawk, trajnim të cilin do ta kryejnë edhe trupa e pilotëve të sapo diplomuar.

Z. Peleshi shprehu falënderimet për vendet aleate të NATO-s që kanë kontribuar në rritjen e FA-së. "Ne jemi pjesë e së tërës, jemi pjesë e një aleance të fuqishme, e cila sot ka shumë sfida të shtuara për sa i përket skenës dhe sigurisë së mbrojtjes, që kanë

ndryshuar pas pushtimit dhe agresionit rus në Ukrainë. Kemi shumë detyra dhe objektiva përpara, ndaj unë uroj suksese të përbashkëta edhe arritje sa më të mira në këto sfida, ju uroj punë të mbarë dhe gjithë të mirat në karrierën që ju pret", - u shpreh ministri.

Mes pilotëve të rinj janë 10 djem

dhe një vajzë, Armela Murati.

Në ceremoninë e diplomimit morën pjesë edhe shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FA-së, gjeneral brigade Arben Kingji, komandanti i Forcës Ajrore gjeneral brigade Ylli Pulaj, atashe të vendeve aleate dhe partnere të NATO-s si dhe ushtarakë të FA-së.

KOMANDA MBËSHTETËSE

Ceremonia u hap nga shefi i Personelit të KM, nënkolonel Hyqmet Hoxha. Më pas, gjeneral brigade Xhebexhia uroi të gjithë efektivistin e emëruar të kësaj komande dhe reparteve vartëse për arritjet, të cilat u kurorëzuan falë përkushtimit që ata dhanë, mundit e sakrificave, duke kontribuar për rritjen e mëtejshme profesionale të njësisë apo repartit ku shërbejnë. Në fund ceremonia u mbyll me një foto të përbashkët.

Në Komandën Mbështetëse zhvillohet ceremonia e ushtarakëve të emëruar rishtas

Në mjediset e Komandës Mbështetëse u zhvillua ceremonia për nder të 11 oficerëve të emëruar rishtas në strukturat e kësaj komande. Të pranishëm në këtë ceremoni ishin komandanti i Komandës Mbështetëse, gjeneral brigade Ilir Xhebexhia si dhe personel i Shtabit të KM.

Operacioni i përfunduar me sukses nga specialistët xhenierë të Komandës Mbështetëse

Specialistët xhenierë të grupit EOD, ditën e sotme, nën masa të rrepta sigurie, arritën të largonin nga një kantier ndërtimi në zonën e ish-doganës, pranë pikës së karburantit "Bolv Oil", një predhë luftarake.

Edhe pse kjo është punë rutinë për këtë grup, vlerësimi nga ana e tyre e këtij municioni bëri të mundur përfundimin me

sukses të kësaj detyre. Ky municion u transportua dhe u magazinua në depot e Batalionit të Xhenios për

asgjësimin në një moment të dytë, sipas rregullave të sigurisë. Komanda Mbështetëse

vazhdon të japë një kontribut të konsiderueshëm, jo vetëm në shërbim të misionit të Forcave të Ar-

matorura për pastrimin e asgjësimin e municioneve të paplasura por edhe në shërbim të komunitetit.

Kontingjenti KFOR-2, i trupave Komando me mision në Pejë, Kosovë, zhvilloi me sukses trajnimin “Freedom of Movement Detachment” (Detashmenti i lirisë së lëvizjes), duke treguar aftësi dhe profesionalizëm të lartë.

Përdorimi i dronëve në fushën e luftimit, tashmë është një faktor me ndikim esencial për fatin e betejës. Efektivët e Grup Batalionit të Këmbësorisë së Lehtë, gjatë kësaj jave u trajnuan nga ekspertët amerikanë të Gardës Kombëtare të New Jersey-it, për perfeksionimin e aftësive individuale, në përdorimin e tyre.

Mos helmoni të ardhmen!

ANJEZA MUSOLLARI,
Shefe e Sektorit të Botimeve

E ardhmja është ajo pjesë kohe në të cilën ne kemi miq të sinqertë e dashuri të përjetshme...

Them se e ardhmja është ajo çka kemi prodhuar në të kaluarën, duke hedhur hapa jo të njëjtë në të tashmen, e duke sakrifikuar për të ardhmen edhe pse e planifikojmë të ardhmen, s'mund ta përcaktojmë atë...

Por, çfarë ndodh me ne njerëzit kur fillojmë sakrificën për të ardhmen?

Jetojmë sikur nuk do të vdesim kurrë dhe vdesim pa jetuar kurrë siç duhet.

Sa shumë të vërteta ka në këtë thënie. Fatkeqësisht.

Ne fitojmë, mendohejmë për të krijuar diçka materiale dhe pasi ta krijojmë, nuk kemi kohë të kënaqemi me të. A është më e vlefshme për të gjithë ne që t'i kalojmë orë të stërzgjatura në punë, në kafene apo ta kalojmë atë kohë me familjet tona? Pastaj përsëri nxitim, zgjim në mëngjes, kthim në shtëpi vonë pasdite, në mbrëmje madje. Synimet, ëndrrat, karriera. Ndriçim i reflektorëve, blice të fotoaparateve, famë, dhe shkëlqim i rrejtshëm.

E di, e di, duhet të fitojmë të ardhura, të argëtohem për duke sakrifikuar praninë tonë tek familja. Këtu ndalojmë për të reflektuar çfarë po ndodh me ne, fëmijët tanë, angazhimet tona po krijojmë vakume tek fëmijët tanë.

Po si pjesë e shoqërisë, çfarë po bëjmë për të ardhmen e sigurt të brezave të rinj?

Gjatë javës që lamë pas, media hodhi dritë mbi ngjarje të rënda të abuzimit seksual të një prej dhjetëra të miturave, si dhe hapi një debat të gjerë për një shqetësim shoqëror në rritje. Për të kuptuar sado pak rritjen e këtij fenomeni, bazuar në raportimet e mediave, e kthyer në një kronikë të zezë, sa vjen dhe po përditësohet.

A jemi ne një shoqëri pa norma, vlera qytetare, përgjegjshmëri morale dhe probleme psikologjike?

E kujt është përgjegjësia?

Përgjegjësinë për ecurinë në procesin e edukimit, zhvillimit dhe sigurisë të një fëmije e kanë të gjithë aktorët zinxhir, duke nisur nga familja, shkolla si vendi ku fëmija kalon pjesën më të madhe të kohës dhe strukturat e tjera si bashkia, ministrat etj.

Duke i marrë me radhë, si fillim vendoset familja si thelbi i edukimit dhe përgjegjësisë së fëmijës, por mos të harrojmë që jo të gjithë prindërit kanë mundësi ekonomike apo nivel arsimor për ta edukuar dhe për t'i siguruar fëmijës të ardhura dhe edukatë të mirëfilltë. Në këtë rast vjen shkolla si institucion më pranë fëmijës, i cili evidenton, cakton nevojat e çdo fëmije duke i trajtuar të gjithë si të veçantë në llojin e kërkesave që ata kanë.

Sidomos për familjet me probleme ekonomike apo sociale, shkolla duhet të ndërhyjë dhe të asistojë me ekspertët e saj siç janë psikologu, apo oficeri i sigurisë. Ka vite që me ndryshimin e kurrikulave, nxënësi është vendosur në qendër të vëmendjes dhe palët e tjera si mësuesi, drejtorja, policia, janë rreth tij për t'i siguruar mbështetje, por edhe ndihmë në rast nevojë.

Çdo mos raportim, mbajtje të fshehtë, mbulim të ndonjë problematike të një nxënësi, vetëm për hir të mos prishjes së imazhit të shkollës, apo komunitetit, mos drejtimi tek ekspertët përkatës, do i ngarkonte patjetër me përgjegjshmëri shkollën dhe të gjitha institucionet me radhë sipas hierarkisë.

Po ashtu, vitet e fundit problemet psiko-sociale po shtohen së tepërmi (si pasojë e migrimit të brendshëm të vazhdueshëm duke rritur diversitetin kulturor brenda një komuniteti, si dhe vështirësitë ekonomike të prindërve), duke kërkuar më shumë vigjilencë, por edhe më shumë disiplinë apo forma dënimesh ku nxënësit të kuptojnë që zbatimi i ligjit është baza e ndërtimit të qytetërimeve).

Ka një hallakatje të habitshme të shoqërisë, duket se kemi humbur pikat e referimit, duket se ka një mungesë

angazhimi të qytetarëve në jetën komunitare e për pasojë janë shpërndarë lidhjet mes mekanizmave të presionit pozitiv që shoqëria duhet të ushtrojë te anëtarët e vet.

Po ndiqet modeli "ai byrek që s'është për mua, le të digjet". Familjet në një sasi të madhe nuk angazhohen sa duhet me fëmijët, ndërkohë nga ana tjetër nuk paraqesin presionin e duhur karshi anëtarëve të tyre për të mos devijuar. Nga ana tjetër shkollat kanë rënie të dukshme të komunikimit mes mësimitdhënësve dhe vetë fëmijëve për të evidentuar në kohë problemet.

Kjo duhet parë në dy aspekte: në aspektin parandalues dhe atë ndëshkues.

Duket qartë se abuzuesit në masën më të madhe nuk ndëshkohen në mënyrën e duhur. Sistemi i drejtësisë, duke shfrytëzuar hapësirat ligjore që ligji në fakt i ka parashikuar si përjashtime jo si rregull, kanë arritur t'i nxjerrin pa shumë kosto subjektet shkelëse. Këtu ka hapësirë dhe nevojë për ndryshime, përmirësime të kuadrit ligjor penal. Nuk mund të themi drejtpërdrejtë që është problem legjislacioni, por më shumë raste gjykoj se është keqpërdorimi i legjislacionit nga trupa e drejtësisë në dëm të drejtësisë.

Gjendur në këto kushte, gjykoj se ka vend për zvogëlim të diferencave të minimumit të dënimit dhe maksimumit, sa kohë me këtë pikë abuzohet së shumti.

Këto ngjarje të tmerrshme janë një kampion alarmi për shoqërinë shqiptare, e cila duhet të fillojë të vendosë kufij se çfarë është e lejuar dhe çfarë është e ndaluar, dhe duhet menjëherë të nisë një proces edukimi dhe ndërgjegjësim të fëmijëve të cilët duhet t'i mësojë të denoncojnë pedofilët. "Çdo ditë do duhet të bëjmë qytetarin e "mirë". Do duhet të reagojmë për mënyrën sesi është katandisur shkolla, ky institucion bazë për ndërtimin e shoqërisë. Do duhet të punojmë më fort me komunitetin, i cili sheh përtej gardhit të tij vetëm për të përgojuar.

Do duhet të punojmë më fort me të rinjtë të cilët në rrugën përballë shkollës gjejnë vetëm drogën, prostitucionin e krimin. Ne duhet të qëndrojmë të informuar në lidhje me shumë çështje në qytet dhe fshat dhe duhet të përpiqemi t'u bëhemi pritë atyre.

Në kushtet të tilla, ku e keqja është bërë tashmë, mendojmë që vetëm instanca dhe njerëz të specializuar për ofrimin e ndihmës psikologjike mund të ndihmojnë familjen.

Detyra jonë nuk është të skandalizohemi, por të mos i harrojmë këto raste, të analizojmë e të mos rreshtim së vëni përgjegjësit në shënjestër.

Ndryshimi duhet të fillojë tek secili prej nesh, që të mos jemi më shoqëri që reagon vetëm kur na bie halli në derën tonë, por duhet të ngrihem për këtë kauzë të gjithë për të ndihmuar sadopak.

Institucionet, shoqëria, media, secili prej nesh duhet t'i trajtojë këto raste me seriozitetin e duhur, sepse janë nga krimet më të rënda që ekzistojnë, edhe sepse një trajtim sipërfaqësor i tyre, vetëm e thellon rrethin vicioz që nesër mund të prekë këdo.

Thirrja ime për çdokënd që punon në një institucion, media apo këdo që ka një mundësi për të ndihmuar, të mendojë "çfarë do bëja po të ishte në rrezik fëmija im!?" Nëse fillojmë të gjithë ta shohim kështu, jam e sigurt që do ishte shumë ndryshe situata.

Beteja për të mbrojtur fëmijët nga këto lloj krimesh e ka shoqëruar njeriun modern prej dekadash e do na shoqërojë edhe për dekada të tjera. Ajo që ne mund të bëjmë është angazhimi edhe më i madh për ta minimizuar si fenomen. Ka kategori veprash penale për të cilat ndërgjegjësimi është thelbësor dhe ka efekte të mira, por ka dhe kategori veprash penale siç janë këto të përdhunimit (kryerjes së marrëdhënies seksuale me të mitura), për të cilat aspekti edukues dhe parandalues përmes ndërgjegjësimit është shumë i kufizuar, pasi subjektet që i kryejnë këto lloj veprash penale kanë të dhëna të zhvilluara kriminale dhe mendimi kriminal është i pjekur brenda tyre. Besoj se te kjo kategori më së shumti duhet punuar me evidentimin e tyre përmes krijimit të databazave publike të personave të dënuar për këto lloj veprash me qëllim parajmërimin e komunitetit dhe ruajtjen e fëmijëve si dhe në rastet kur i kryejnë, me ndëshkime shembullore që ndalojnë kryerjen në vazhdim të veprave të njëjta, qoftë dhe nga frika e ndëshkimit.

Personalisht jam shumë për politikën parandaluese dhe rehabilituese në të drejtën penale, por për këtë kategori të veprave penale kam bindjen se ndëshkimi duhet të jetë i ashpër.

E dhimbshme deri në deje të dëgjosh nga vende kaq të vogla, si Kosova dhe Shqipëria, trauma sociale kaq të mëdha.

Ndal duart e pista, mbi bardhësinë e shpirtit të tyre fëmijor!
Mos helmoni të ardhmen, pa të cilën bota do të vryshkej!

Disa zakone shqiptare që habisin të huajt

Një shqiptar mund të lërë pas vendin e tij, por asnjëherë zakonet e gdhendura fort në sjelljen e përditshme. Ajo që mrekullon në lidhje me kulturat e ndryshme të popujve është sesi disa sjellje të një populli, i duken marrëzi një tjetri.

Të huajt që vizitojnë Shqipërinë dhe jetojnë për aq kohë, mjaftueshëm sa për të vënë re zakonet tona, shprehin habi mbi disa sjellje tonat, të drejta ose jo, por që tregojnë shumë mbi mentalitetin dhe grindën që na vlon në gjak.

Të folurit e shumë gjuhëve

Shumë shpesh, gjatë kohës së qëndrimit në një kroçerë, mes miqsh diskutonim gjithmonë sesi shqiptarët janë në gjendje të flasin shumë gjuhë të huaja, me një lehtësi thuajse të frikshme. Amerikanët mahnitëshin pas këtij fakti dhe përpiqeshin të na surprizonin me një "Hola" latine për të dëshmuar aftësinë e njohjes së një gjuhe të huaj.

Shqiptarët janë shumë të lidhur me muzikën tradicionale

Shumë turistë që vizitojnë vendin tonë bien në dashuri me ritmet e muzikës sonë popullore dhe madje tenojnë të mësojnë vallet tradicionale. Iu bën shumë përshtypje fakti se si e kemi ruajtur me shumë lehtësi prezencën e artit folklorik në përditshmërinë tonë. Natyrisht, si mund të harrohen serenatat? E pamundur!

Hedhja e parave duke kërcyer në dasma

Në këtë pikë kanë të drejtë të çuditën. Të huajt gjykojnë se hedhja e parave në tokë, të cilësdo monedhë qofshin ato, tregon mungesë respekti për punën e bërë për t'i fituar, por pak prej tyre e njohin ndjesinë e të rënit në sy të fisit, tezeve dhe hallave, minimalisht një herë në vit. Kur të jepet mundësia, pse mos ta shfrytëzojmë?

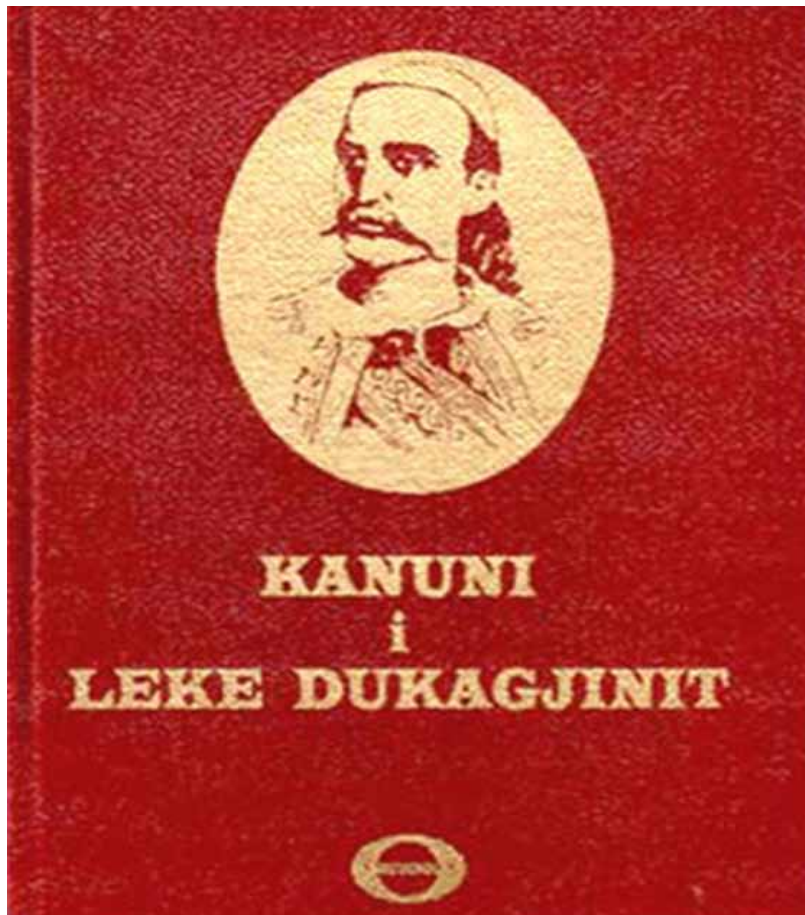
Pelushat e varur në shtëpitë e reja Ky është një zakon disi i frikshëm. Por nëse eksploron në periferi të qyteteve ose në fshatrat shqiptare, do të shohësh masivisht kukulla, arusha e lodra të ndryshme të dëmtuara nga shiu e era, në majën e tarracave të shtëpive. I ndjeri Fatos Baxhaku i ka kushtuar një botim këtij fenomeni që tregon qartë natyrën supersticioze të shqiptarëve dhe që është shumë e vështirë t'ia shpjegosh një të huaji.

Kafeja pihet në çdo orar

Po si mund t'i caktosh një orar kafesë? Kafeja e gazetës së mëngjesit, kafeja e çlodhjes pas pune, kafeja e pasdites në lagje. Domethënë, kush ia ka parë të keqen kafesë? Kurioziteti i të huajve qëndron në faktin se ku e gjejmë kohën për kaq shumë kafe. Normalisht, s'kemi ndërmend ta nxjerrim këtë sekret.

Grindja për të paguar në lokal

Tradita do të mbijetojë në shekuj. Unë të paktën do vazhdoj të kontribuoj për ta mbajtur gjallë këtë normë të shërrit të qerasjes sepse është momenti më argëtues i takimit me një mik a mikeshë. Më mungoi shumë ky çast sublim në

kohën që jetova jashtë Shqipërisë dhe vazhdimisht ndahej fatura ekzaktesisht 50 me 50, deri në qindarkën e fundit. Epo edhe ashtu s'bëhet!

Kanuni i Lekë Dukagjinit dhe gjakmarrja

Zbatimi i Kanunit është një plagë e shoqërisë sonë që përbën një pistë kërkimi për shumë reporterë të huaj në kërkim të sjelljeve të pazakonta të popujve të vegjël dhe në zhvillim e sipër. Personalisht mendoj që ende nuk është realizuar dokumentari më i mirë i praktikimit të Kanunit në ditët e sotme në Veriun e vendit tonë dhe ende ka shumë të pathëna.

Martesa me mblesëri

Nëse prindërit e tu janë martuar me mblesëri (shkuesi), ngri dorën! Duket absurde në vitin 2022, por ende ndodh në shumë zona rurale, ku të rinjtë prezantohen nga familjet e tyre dhe mund ta vazhdojnë njohjen me njëri-tjetrin vetëm me miratimin e familjarëve. Sipas kohës, edhe kuvendi!

Dikur nuk ekzistonin rrjetet sociale për t'u njohur me gjysmën tjetër, kështu që njëra nga hallat duhet ta merrte mundimin për ta kryer këtë mision. E paperceptueshme kjo për botën perëndimore, por realitet shqiptar.

Të takosh fillimisht njeriun më të madh në moshë

Nëse je në një festë familjare, do të

dite dhe përfundoi diku rreth mesnatës. Kështu të gjithë mund të pushonin dhe të ishin gati për ditën e re, sidomos kur është një e hënë. Por jo, nuk është mënyra jonë. Shprehja tipike që përdoret në këto raste është "1 martohet, 100 tërbohen", në kuptimin më dashamirës të fjalës. Dhe sigurohemi që tërbimi të lërë pasoja të mëtejshme.

Përsëritja e hyrjes së nuses me breshëri armësh të formateve të ndryshme, sipas disponimit që kemi të trashëguar nga vitet e tmerrshme të 97'-ës. Shijimi i gishtave të lyer me mjaltë njëkohësisht nga nusja dhe vjehrra, me idenë e vazhdimësisë së jetës të ëmbël në bashkëjetesë mes palëve, janë vetëm maja e ajsbergut të disa prej zakoneve më të çuditshme tonat në sytë e të huajve...

Format e çuditshme të komplimenteve

Që nga ngrënia e syve, zemrës e me radhë, e deri tek "Vdeksha për ty", një i huaj do të pyesë gjithmonë se çfarë kuptimi ka kjo formë komplimentimi dhe pse është kaq kanibalo-tragjike. Por ne, pikërisht për këto fraza, shpikëm mënyrën dëshirore të foljes, ndaj do vazhdojmë t'i përdorim.

Simboli i shqiponjës me duar

Ky simbol, i bërë shpesh në foto apo klipe, është pasaporta e vjedhjes së zemrës së shqiptarëve. Nëse e bën një i huaj, dihet, është njëri nga ne.

Tatuazh i shqiponjës ose varëse me shqiponjë

Simbolet kombëtare janë të shenjta për ne dhe jemi gati t'i gdhendim në trup, ose minimalisht në flori. Kjo tingëllon pak dramatike për të huajt që nuk kanë domosdoshmërisht atë lidhje identifikuese me origjinën sikurse ne shqiptarët. Unë mendoj që është një gjest dashurie dhe Eliza Dushku më kupton.

Mbajtja e rakisë në shishe plastike uji

Sugjeroj që mbi çdo shishe rakisë të vendosen disa etiketa të kuqe me shkronja të mëdha ku të paralajmërohet kujdes, jo vetëm për ata që kujtojnë një moment se është ujë, por edhe ata që me vetëdije të plotë e pinë rakinë si ujë.

Të pish raki për mëngjes

Kafenetë e lagjes janë mikpritësit e parë të burrave pijedashës shqiptarë, të cilët ngrohin kordat e zërit që në mëngjes, për t'u prononcuar më pas për çështjet me rëndësi politike. Zakoni është i rëndësishëm, por të huajt, që zgjohen me kafe e briosh, zor se mund

ta kuptojnë këtë zgjim kaq "happy".

Kur zë lemza, të kujton dikush

Njëherë që e mëson këtë sekret, pak rëndësi ka se nga cili vend i botës së madhe je, por do të kujtohesh gjithnjë se diku, dikush po mendon për ty dhe kjo është shumë romantike. (Por, realisht është një kontraktim i pavullnetshëm i muskulit të diafragmës).

Tundja e kokës për të thënë po ose jo

Shqiptarët lëkundin qafën kur duan të thonë jo, dhe tundin kokën kur thonë po, prandaj kini kujdes se si i përgjigjeni pyetjeve, sidomos nëse përdorni kokën tuaj, ose mund të përfundoni duke krijuar probleme!

Shumë bukë me gjithçka

Të huajt duhet të kuptojnë që buka është eliksiri i jetës për shqiptarët, sidomos buka e bërë në shtëpi, të cilën nënat tona e qajnë. Çdo ushqim tjetër shoqërohet me bukë sepse kështu na pëlqen. (Ndodh dhe bukë me bukë) mesa duket e shkuara vazhdon të jetë e tashmja jonë. Çështje shijesh!

Të folurit me zë të lartë

Etika e sjelljes në publik ka disa krisje që në të ardhmen me siguri do të reduktohen. Ndërkohë, le t'ia bëjmë me dije gjithë udhëtarëve që ka shqiptarë në këtë ambient. Timbrin e lartë të zërit, gjyshja ime e justifikonte me shprehjen "epo jemi të ushqyer".

Ngritja në këmbë ende pa u ulur avionit

Po, jemi njerëz që nguten dhe na mungon durimi. Dhe po, është dikush që na pret tek salla e mbërritjes së aeroportit, ndaj nuk do ta lëmë të presë. Mendoj që u shpjegova qartë. (Vonë e mësuam udhëtimin nga ajri. Por jemi njerëz që mësojmë shpejt).

Nënat i trajtojnë djemtë si fëmijë deri 30 vjeç

Këto sjellje janë vërejtur nga të huajt që shpesh vizitojnë Shqipërinë.

Trajtimi i djemve si mbretër të shtëpisë, që kanë nevojë ta kenë çdo gjë gati në kohën dhe vendin e duhur është një nga gabimet më të mëdha e të paqëllimita të nënave shqiptare, që shpesh nuk duan të kuptojnë që djemtë janë të aftë për të gatuar dhe pastruar

po aq sa edhe vajzat.

Babi e quan fëmijën "babi" dhe mami e quan fëmijën "mami"

Është krejt normale që një nënë shqiptare t'i thotë fëmijës "Hajde mami në shtëpi se është dreka gati". Nuk merr aspak kuptim ndërsa ia përkthejmë këtë një të huaji, që thjesht dorëzohet për të kuptuar sesi funksionon komunikimi ynë me njëri-tjetrin.

Gjithçka e parë me sytë e të huajve, sepse ne vetë kemi akoma dhe më shumë "çudira" siç i quajnë ata për kulturat e tyre, apo "tradita kulturore" të emërtuara nga ne, të cilat nuk di nëse bëjmë mirë apo gabim që t'ju trashëgojmë fëmijëve tanë...!

NATO dhe aleatët mbështesin Shqipërinë në forcimin e aftësive të saj të mbrojtjes kibernetike

Deklaratë e Këshillit të Atlantikut të Veriut lidhur me aktivitetet keqdashëse kibernetike kundër Shqipërisë

1. Ne qëndrojmë në solidaritet me Shqipërinë pas sulmit të fundit kibernetik në infrastrukturën e saj kombëtare të informacionit. Aleatët pranojnë deklaratat e Shqipërisë dhe aleatëve të tjerë që ia atribuojnë përgjegjësinë për sulmin kibernetik Qeverisë së Iranit. Ne dënojmë fuqishëm aktivitetet e tilla keqdashëse kibernetike të krijuara për të destabilizuar dhe dëmtuar sigurinë e një aleati dhe për të prishur jetën e përditshme të qytetarëve. NATO dhe aleatët mbështesin Shqipërinë në forcimin e

aftësive të saj të mbrojtjes kibernetike për të përballuar dhe zbrapsur aktivitetet e tilla keqdashëse kibernetike në të ardhmen.

2. Aktorët keqdashës kërkojnë të degradojnë infrastrukturën tonë kritike, të ndërhyjnë në shërbimet tona qeveritare, të nxjerrin inteligjencë, të vjedhin pronën intelektuale dhe të pengojnë aktivitetet tona ushtarake. Aleatët janë të përkushtuar të mbrojnë infrastrukturën e tyre kritike, të krijojnë elasticitet dhe të forcojnë mbrojtjen e tyre kibernetike. Ne do

të vazhdojmë të rrisim mbrojtjen tonë kundër aktiviteteve të tilla keqdashëse kibernetike në të ardhmen dhe të mbështesim njëri-tjetrin për të penguar, mbrojtur dhe kundërshtuar spektrin e plotë të kërcënimeve kibernetike, duke përfshirë marrjen në konsideratë të përgjigjeve të mundshme kolektive.

3. Ne promovojmë një hapësirë kibernetike të lirë, të hapur, paqësore dhe të sigurt. Ne ndjekim përpjekjet për të rritur stabilitetin dhe për të zvogëluar rrezikun e konfliktit

duke promovuar respektimin e ligjit ndërkombëtar dhe normave vullnetare të sjelljes së përgjegjshme të shtetit në hapësirën kibernetike, siç njihen nga të gjithë anëtarët e Kombeve të Bash-

kuara. Ne u bëjmë thirrje të gjitha shteteve të respektojnë angazhimet e tyre ndërkombëtare për të mbështetur një qasje të bazuar në norma ndaj hapësirës kibernetike.

RUSIA, KËRCËNIM I DREJTPËRDREJTË PËR SIGURINË DHE STABILITETIN NË ZONËN EUROATLANTIKE

Përshtati: MIMOZA GOLIKJA

Rreth njëqind ushtarë gjermanë mbërritën në Lituani si pjesë e pranisë së shtuar të NATO-s në krahun lindor të Aleancës pas pushtimit rus të Ukrainës.

Trupat gjermane përbëjnë njësinë komanduese të një brigade të re, një forcë që zakonisht përbëhet nga rreth 3000-5000 ushtarë. Ushtarët janë pjesë e brigadës së 41-të të tankeve të Gjermanisë dhe mbërritën në portin Klaipeda me traget nga Kiel. Njësia përbëhet nga rreth 100 personel, si dhe pajisje për komandim dhe kontroll, komunikim dhe logjistikë.

“Ardhja e trupave të para gjermane si pjesë e brigadës së NATO-s përfaqëson një hap të rëndësishëm në forcimin e parandalimit dhe mbrojtjes së NATO-s në një kohë kritike për sigurinë tonë dhe dërgimin e një mesazhi të qartë se NATO do të mbrojë çdo pëllëmbë të territorit aleat”, - tha zëdhënësi e NATO-s Oana Lungescu, më 4 shtator 2022.

Stafi komandues i brigadës do të qëndrojë përgjithmonë në vendin baltik, ndërsa njësitë luftarake do t'i bashkohen me rotacion për stërvitje. Në Samitin e Madridit në qershor, udhëheqësit e NATO-s vendosën të forcojnë mbrojtjen përpara të NATO-s, përfshirë rritjen e grupeve të betejës së NATO-s në pjesën lindore të aleancës deri në nivel brigade. Gjermania, e cila drejton grupin luftarak të NATO-s në Lituani, ka tashmë rreth 1500 ushtarë në vend. Katër grupet luftarake shumëkombëshe të NATO-s u krijuan në Letoni, Lituani, Estoni në Poloni pas aneksimit të paligjshëm të Krimesë nga Rusia në vitin 2014. Ato u rritën në fillim të këtij viti në përgjigje të pushtimit të plotë të Rusisë në Ukrainë dhe po krijohen katër grupe të reja beteje në Bullgari, Hungari, Rumani dhe Sllovakia.

Prania ushtarake e NATO-s në lindje të Aleancës

Një komponent i rëndësishëm i qëndrimit parandalues dhe mbrojtës të NATO-s është prania ushtarake në pjesën lindore të territorit të Aleancës. Në vitet e fundit, aleatët kanë rritur praninë përpara të NATO-s duke krijuar grupe luftarake shumëkombëshe në Bullgari, Estoni, Hungari, Letoni, Lituani, Poloni, Rumani dhe Sllovakia. Ata gjithashtu kanë dërguar më shumë anije, aeroplanë dhe trupa në krahun lindor të NATO-s, nga Deti Baltik në veri deri në Detin e Zi në jug. Këto veprime demonstron solidaritetin, vendosmërinë dhe aftësinë e aleatëve për të mbrojtur territorin dhe popullsinë e Aleancës.

Prania ushtarake e NATO-s në pjesën lindore të Aleancës është një pjesë kyçe e qëndrimit të forcuar të parandalimit dhe mbrojtjes së NATO-s, i cili është përmirësuar vitet e fundit për të pasqyruar realitetin e ri të sigurisë në zonën euroatlantike. Aneksimi ilegal dhe i paligjshëm i Krimesë nga Rusia dhe pushtimi i Ukrainës kanë ndryshuar rrënjësisht mjedisin e sigurisë në Europë dhe NATO është përgjigjur duke forcuar ndjeshëm gatishmërinë e saj për të mbrojtur dhe siguruar të gjithë aleatët. Prania përpara

Trupat e para të brigadës gjermane të NATO-s mbërrijnë në Lituani

e forcave aleate është mbrojtëse, proporcionale, transparente dhe në përputhje me angazhimet dhe detyrimet ndërkombëtare të Aleancës. Ajo përfaqëson një angazhim të rëndësishëm nga aleatët dhe është një kujtesë e prekshme se një sulm ndaj një aleati të NATO-s është një sulm ndaj të gjithëve. Prania e përparme e NATO-s përbëhet nga tetë grupe beteje shumëkombëshe, të ofruara nga kombet kornizë dhe aleatët e tjerë kontribuues mbi një bazë vullnetare, plotësisht të qëndrueshme dhe në mënyrë rrotative. Grupet e betejës veprojnë në bashkëpunim me forcat kombëtare të mbrojtjes së brendshme dhe janë të pranishme gjatë gjithë kohës në vendet pritëse. Grupet e betejës nuk janë identike, madhësia dhe përbërja e tyre u përshtaten faktorëve dhe kërcënimeve specifike gjeografike. Në përgjithësi, kërkesat ushtarake drejtojnë përbërjen e çdo grupi beteje. Sot, trupat dhe personeli nga të gjithë aleatët shërbejnë, stërviten dhe ushtrohen së bashku, duke përfaqësuar kështu një shprehje të fortë të unitetit dhe solidaritetit të Aleancës.

Grupet e betejës nën komandën e NATO-s dhe përforcim i shpejtë

Katër grupet e betejës verilindore (në Estoni, Letoni, Lituani dhe Poloni) janë nën komandën e NATO-s përmes Shtabit të Korpusit Shumëkombësh Verilindor në Szczecin, Poloni.

Dy shtabe të nivelit të divizionit koordinojnë aktivitetet stërvitore dhe përgatitore të grupeve të tyre të betejës përkatëse. Shtabi i Divizionit Shumëkombësh Verilindor i vendosur në Elblag, Poloni ka qenë plotësisht funksional që nga dhjetori 2018. Ky shtab punon ngushtë me grupet e betejës në Poloni dhe Lituani. Një Shtab

plotësues i Divizionit Shumëkombësh të Veriut u aktivizua nga NATO në tetor 2020 dhe po shkon drejt aftësisë së plotë operacionale. Elementet e saj përpara ndodhen në Adazi të Letonisë, ndërsa pjesa tjetër e selisë në Karup të Danimarkës. Ky shtab bashkëpunon ngushtë me grupet e betejës në Estoni dhe Letoni. Katër grupet e reja të betejës (në Bullgari, Hungari, Rumani dhe Sllovakia) aktualisht janë duke u ngritur dhe integruar në strukturën komanduese të NATO-s.

Përveç kësaj, shumë aktivitetet të ndërmarrja nga Aleatët në nivel kombëtar, megjithëse nuk janë formalisht pjesë e pranisë përpara të NATO-s, gjithashtu kontribuojnë në rritjen e aktivitetit aleat në pjesën lindore të Aleancës.

Strategjia e përforcimit të shpejtë të NATO-s siguron që forcat e pranisë përpara do të përforcohen nga Task Forca e Përbashkët e Gatishmërisë Shumë të Lartë të NATO-s (VJTF), Forca më e gjerë e Reagimit të NATO-s, forcat shtesë të gatishmërisë së lartë të Aleatëve dhe forcat më të rënda përcjellëse të NATO-s, nëse është e nevojshme. Në Samitin e NATO-s të vitit 2022 në Madrid, aleatët ranë dakord për një model të ri të forcës së NATO-s, i cili përfaqëson një zgjerim më të gjerë të forcave të gatishmërisë së lartë potencialisht të disponueshme për NATO-n. Detajet e modelit të Forcave të NATO-s, përfshirë shkallën dhe përbërjen e tij të saktë, vazhdojnë të zhvillohen, ku kalimi në modelin e ri është planifikuar të përfundojë në vitin 2023. Por aleatët gjithashtu kanë rënë dakord të rrisin aftësinë e NATO-s për të përforcuar forcat e saj në lindje duke zhvilluar më shumë pajisje të para-pozicionuara dhe rezerva

armësh, më shumë aftësi të dislokuara përpara, përfshirë sistemet e integruara të mbrojtjes ajrore dhe raketore, komandim dhe kontroll të forcuar dhe plane të përmirësuar të mbrojtjes, me forca specifike të paracaktuara për mbrojtjen e aleatëve të veçantë. Nga ana tjetër këto forca të paracaktuara do të punojnë me forcat në vend, si forcat kombëtare të mbrojtjes vendase ashtu edhe forcat e pranisë përpara aleate, dhe do të familjarizohen me terrenin lokal, objektet dhe rezervat e para-pozicionuara në mënyrë që të mund të përforcojnë aleatët e tyre edhe më shpejt.

Rusia, kërcënim i drejtpërdrejtë për sigurinë, paqen dhe stabilitetin në zonën euroatlantike

NATO ka rritur praninë e saj ushtarake në pjesën lindore të Aleancës si rezultat i drejtpërdrejtë i sjelljes së Rusisë, e cila pasqyron një model veprimesh agresive kundër fqinjëve të saj dhe komunitetit më të gjerë transatlantik. Rusia është kërcënim i domethënës dhe i drejtpërdrejtë për sigurinë e aleatëve dhe për paqen dhe stabilitetin në zonën euroatlantike. Aleatët ranë dakord në Samitin e NATO-s në Uells, në shtator 2014, për të zbatuar Planin e Veprimit të Gatishmërisë (RAP) në mënyrë që t'i përgjigjen me shpejtësi ndryshimeve thelbësore në mjedisin e sigurisë në kufijtë e NATO-s dhe më gjerë. Duke u bazuar në PVZH-në, aleatët morën vendime të mëtejshme në Samitin e NATO-s të vitit 2016 në Varshavë për të forcuar qëndrimin parandalues dhe mbrojtës të NATO-s dhe për të kontribuar në projektimin e stabilitetit dhe forcimin e sigurisë jashtë territorit të Aleancës. Këto vendime përfshinin krijimin e një Prezençe të Përparuar të zgjeruar (eFP) në verilindje të Aleancës dhe një Prezencë të Përparuar (TFP) të përshtatur në juglindje. Së bashku, këto vendime përfaqësonin përforcimin më të madh të mbrojtjes kolektive të Aleancës në një brez. Kombinuar me forcat dhe aftësitë e kërkuara për përforcim të shpejtë nga forcat pasuese, prania përpara ka rritur sigurinë e të gjithë aleatëve. Në përputhje me vendimet e Samitit të Varshavës 2016, deri në korrik 2017, katër grupe beteje shumëkombëshe u vendosën në Estoni, Letoni, Lituani dhe Poloni. Aleatët gjithashtu rritën aktivitetin e tyre në juglindje përmes një pranie të përshtatur në tokë, në det dhe në ajër për të rritur ndërgjegjësimin e situatës, ndërveprueshmërinë dhe reagimin. Në përgjigje të veprimeve të Rusisë në rajonin e Detit të Zi në nëntor 2018, NATO vendosi të rrisë praninë e saj në rajon për të përmirësuar më tej ndërgjegjësimin e situatës. Aleatët gjithashtu rritën mbështetjen e tyre për Gjeorgjinë dhe Ukrainën me më shumë

trajtime dhe stërvitje për forcat detare dhe rojet bregdetare, si dhe vizitat në port. Pas pushtimit të paprovokuar dhe të pajustificuar të Rusisë në Ukrainë në shkurt 2022, aleatët kanë dërguar anije, avionë dhe trupa shtesë në territorin e NATO-s në Europën Lindore dhe Juglindore, duke përforcuar më tej qëndrimin parandalues dhe mbrojtës të Aleancës. Kjo përfshin mijëra ushtarë shtesë në grupet e betejës të NATO-s, avionë luftarakë për të mbështetur misionet e policisë ajrore të NATO-s, forcat detare të forcuara në Detin Baltik dhe Mesdhe, rritjen e gatishmërisë së përgjithshme të trupave dhe për herë të parë vendosjen e elementit më të gatishmërisë së Forcës së Reagimit të NATO-s në Rumani.

Në Samitin e jashtëzakonshëm të NATO-s në Bruksel, më 24 mars 2022, krerët e shteteve dhe qeverive aleate ranë dakord të krijojnë katër grupe luftarake shumëkombëshe në Bullgari, Hungari, Rumani dhe Sllovakia. Krijimi i katër grupeve të tjera beteje, së bashku me përforcimin e katër grupeve ekzistuese të betejës në verilindje, ka zgjeruar praninë përpara të Aleancës përgjatë krahut lindor të NATO-s, nga Deti Baltik në veri deri në Detin e Zi në jug, dhe efektivisht dyfishoi numrin e trupave në terren. Në Samitin e NATO-s 2022 në Madrid, aleatët ranë dakord të rrisin grupet e betejës shumëkombëshe nga madhësia e batalionit në madhësinë e brigadës, ku dhe kur kërkohet. Aleatët ranë dakord gjithashtu për një model të ri të forcës së NATO-s që do të përfshijë më shumë trupa në gatishmëri të lartë dhe masa të mëtejshme për të rritur aftësinë e NATO-s për të përforcuar aleatët në lindje.

Prania përpara e NATO-s tregon solidaritetin, vendosmërinë dhe aftësinë e Aleancës për të vepruar menjëherë në përgjigje të çdo agresioni. Trajnimet dhe stërvitjet në mbështetje të pranisë së NATO-s përpara u japin forcave aleate përvojë duke punuar së bashku, duke rezultuar në gatishmëri dhe ndërveprueshmëri të shtuar. Nga ana tjetër mjedisi i sigurisë në zonën euroatlantike vazhdon të evoluojë dhe kërcënimet dhe sfidat e reja po shfaqen vazhdimisht. “Aleanca përshtatet dhe planifikon në përputhje me rrethanat, dhe prania e saj përpara do të mbetet për aq kohë sa e kërkon situata e sigurisë. Aleanca do të vazhdojë të sigurojë që qëndrimi i saj të mbetet i besueshëm, koherent dhe elastik. Të gjitha masat e NATO-s janë dhe do të mbeten mbrojtëse, proporcionale dhe në përputhje me angazhimet ndërkombëtare. Aleanca do të ruajë transparencën që ka karakterizuar praninë e saj përpara që nga fillimi i saj”.

VIGJILENCË DHE PËRSHTATJE ME NDRYSHIMIN E SITUATAVE TAKTIKE

NATO monitoron luftanijet ruse në Detin e Veriut

Forcat detare të NATO-s kanë gjurmuar një grup luftanijesh ruse në Detin Keltik dhe në Detin e Veriut gjatë ditëve të fundit. Anijet luftarake ruse përfshinin kryqëzorin e klasit Slava, Marshall Ustinov, shkatërruesin e klasit Udaloy, zëvendës admiralin Kulakov dhe një anije mbështetëse që ndodhen në zonë pas një dislokimi në Mesdhe. NATO dhe forcat aleate gjurmajnë në mënyrë rutinore anijet e marinës ruse në Atlantik dhe Mesdhe.

Anijet e NATO-s janë pjesë e një pranije më të madhe ushtarake aleate në Atlantik dhe Detin e Veriut, duke mbështetur vazhdimisht aktivitetet e ndërgjegjësimit të situatës detare. Si pjesë e këtyre operacioneve, NATO dhe aleatët e saj kanë monitoruar tre anije të marinës ruse që kalojnë tranzit në rajon.

Kjo përpjekje e përbashkët është koordinuar me entitete të shumta, duke përfshirë Grupin e Përhershëm Detar 1 të NATO-s (SNMG1) dhe Qendrat e Operacioneve Detare të Marinës Aleate, duke çuar në një pamje të përbashkët detare në të gjithë Aleancën.

“Monitorimi rutinë i zonave dhe aktiviteteve me interes për sigurinë detare të vendeve të Aleancës është një pjesë e rëndësishme e përgjegjësisë të NATO-s”, - tha komandanti i Forcave Sipërfaqësore të Marinës Gjermane, kundëradmirali Stefan Pauly. “Kjo krijon ndërgjegjësim të përgjithshëm detar dhe kontribuon në sigurinë e lundrimit për komunitetin ndërkombëtar detar”.

SNMG1, aktualisht nën komandën e komandantit të Marinës Mbretërore të Holandës, Jeanette Morang, është grupi i detyrave për gatishmëri shumë të lartë të NATO-s, i përbërë nga anije nga Holanda, Gjermania, Norvegjia, Portugalia dhe Mbretëria e Bashkuar.

Monitorimi i rregullt i zonave dhe aktiviteteve me interes për sigurinë detare të vendeve të Aleancës është një pjesë e rëndësishme e përgjegjësisë të NATO-s

Në mënyrë të ngjashme, Grupi i Dytë Detar i NATO-s (SNMG2)

është vendosur në Detin Mesdhe dhe mban një pamje gjithëpërfshirëse të operacioneve detare në rajon, duke përfshirë, por pa u kufizuar, në praninë e njësisë të marinës ruse. Njëpërmjet koordinimit të ngushtë dhe të përhershëm ndërmjet Komandës Detare Aleate (MARCOM) dhe shtabit kombëtar të Aleatëve, NATO maksimizon efektivitetin operacional. Nën komandën e kundëradmiralit të marinës amerikane Scott Sciretta, SNMG2 përfshin anije nga SHBA, Franca, Gjermania, Italia, Spanja, Turqia dhe Britania e Madhe.

Grupet e Përhershme, Kundërmasa të Minave të NATO-s 1 dhe 2 punojnë gjithashtu paralelisht me SNMG-të duke siguruar një forcë të integruar shumëkombëshe mbrojtëse. SNMCMG1 udhëhiqet nga komandanti i marinës estoneze Ott Laanemets dhe përfshin anije nga Letonia, Kanadaja, Gjermania dhe

MB. SNMCMG2 udhëhiqet nga kaptieni i marinës turke Yusuf Karagulle dhe përfshin anije nga Turqia, Belgjika, Gjermania, Italia dhe Holanda.

Edhe pse një numër i anijeve të NATO-s, aleatëve, partnerëve dhe rusë lundrojnë në të njëjtat zona, NATO nuk ka vërejtur ndonjë sjellje agresive nga anijet ruse. NATO dhe aleatët mbeten vigjilentë dhe përshtaten vazhdimisht me ndryshimin e situatave taktike.

Forca e Përhershme Detare e NATO-s përbëhet nga katër grupe detare që operojnë nën Komandën Detare Aleate (MARCOM). Me seli në Northwood, Komandanti MARCOM është këshilltari kryesor detar i Aleancës. Ashtu si homologët e tij tokësor dhe ajror (LANDCOM dhe AIRCOM), MARCOM raporton drejtpërdrejt në Komandën Aleate të Operacioneve të NATO-s (ACO), e cila ndodhet në Mons, Belgjikë.

Sfidat e sigurisë

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s mori pjesë në “Cernobbio Forum”

Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Mircea Geoană, më 3 shtator 2022, iu bashkua një paneli në Forumin Cernobbio, organizuar nga Shtëpia Europiane, Ambrosetti në Villa d’Este, Itali. Ai diskutoi Konceptin e ri Strategjik të NATO-s, sfidat për sigurinë e Europës dhe partneritetin e fortë të zhvilluar midis NATO-s dhe Bashkimit Europian në shumë fusha.

Paneli u kryesua nga Esko Aho, ish-kryeministër i Finlandës. Panelistët e tjerë ishin Lorenzo Guerini, Ministër Italian i Mbrojtjes; Tom Ridge, ish-Sekretar Amerikan i Sigurisë Kombëtare; dhe Federico Rampini, kolumnist për Corriere della Sera.

NË PRITJE TË ANËTARËSIMIT

Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s viziton Suedinë

Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s, Admirali Rob Bauer, vizitoi Suedinë me ftesë të Komandantit Suprem të saj, gjeneral Micael Bydén. Qëllimi i vizitës ishte diskutimi i bashkëpunimit ndërmjet Suedisë dhe NATO-s gjatë procesit të anëtarësimit dhe për të fituar më shumë njohuri mbi aftësitë ushtarake të Suedisë.

Kryetari i Komitetit Ushtarak të NATO-s, admirali Rob Bauer e filloi vizitën e tij zyrtare me takimin me Sekretarin e Shtetit të Punëve të Jashtme, z. Robert Rydberg, dhe Sekretarin e Shtetit të Mbrojtjes, z. Jan-Olof Lind. Diskutimet u fokusuan në mjedisin aktual të sigurisë dhe planet përkatëse të zbatuara për të mbrojtur territorin aleat dhe kombëtar, si dhe kontributet e vazhdueshme për sigurinë e përbashkët. Admirali Bauer shtoi se “anëtarësimi i Suedisë dhe Finlandës në NATO do të mundësojë bashkëpunim më të ngushtë të mbrojtjes balltike dhe nordike, të forcojë praninë e Aleancës në Veriun e Lartë dhe të rrisë sigurinë transatlantike”.

I shoqëruar nga gjenerali Bydén dhe zëvendëshefi i Operacioneve të Përbashkëta, gjeneralmajor Wikman, admirali Bauer udhëtoi në Finlandën Veriore, ku ishte në gjendje të vëzhgonte stërvitjen Vigilant Knife. Pas mbërritjes, Admirali u përshëndet nga gjenerali Timo Kivinen, shefi i mbrojtjes finlandeze. Vetëm pak ditë më parë, qindra trupa suedeze udhëtuan drejt Finlandës Veriore, ku u vendosën nën komandën finlandeze dhe u trajnuan me trupat finlandeze dhe britanike. Qëllimi ishte mbajtja e gatishmërisë dhe aftësisë së menjëhershme për operim të kombinuar në misionet e kërkuesve. Të gjitha trupat treguan se janë shumë të aftë për të punuar së bashku në kushtet që mbizotërojnë në Finlandën Veriore. Admirali Bauer tha se “Asnjëherë më parë Suedia dhe Finlanda nuk janë ushtruar së bashku në një njoftim kaq të shkurtër. Ajo që më bëri më shumë përshtypje është energjia, pasioni, profesionalizmi dhe efektiviteti i forcave të tyre të armatosura. Aleatët e NATO-s janë krenarë që kanë Finlandën dhe Suedinë si partnerët e tyre më të afërt operacional dhe në shpresojmë t’i mirëpresim ata së shpejti në Aleancën tonë”.

Në ditën e dytë, admirali Bauer takoi komandantin e krahut të Forcave Ajrore Norrbotten, kolonel Edström, i cili e informoi atë për aktivitetet ajrore në vazhdim, duke përfshirë njësitë e reagimit të shpejtë, monitorimin dhe mbrojtjen e hapësirës ajrore suedeze. “Forca Ajrore Suedeze ka marrë pjesë në stërvitjet e alarmit dhe reagimit të shpejtë të NATO-s për më shumë se një dekadë. Në baza javore, avionët luftëtarakë suedezë kryejnë stërvitjet ajrore mbrojtëse me avionët luftëtarakë të NATO-s për të kontribuar në sigurinë dhe stabilitetin mbi Europën, Rajonin e Detit Baltik dhe Veriun e Lartë”, - theksoi admirali.

Admirali Bauer diskutoi më pas procesin e pranimit me shefin e Grupit të Planifikimit Strategjik të Shtabit të Forcave të Armatosura Suedeze, gjeneralmajor Thomas Nilsson dhe shefin e Departamentit të Politikave dhe Planeve, gjeneralmajor Lena Persson Herlitz.

Në një konferencë të përbashkët shtypi me shefin e mbrojtjes suedeze, gjeneralin Micael Bydén, Admirali Bauer iu drejtua protokollit në vazhdim të pranimit për anëtarësimin e Suedisë në NATO. “Suedia është një nga partnerët më të afërt të NATO-s. Ne kemi punuar së bashku për të forcuar sigurinë tonë të përbashkët, ne ndajmë të njëjtat vlera dhe kemi ndërveprim të lartë. Paralelisht me procesin e anëtarësimit dhe ratifikimit, ka nisur edhe përgatitja e procesit të integritetit ushtarak. Kjo do të thotë se Suedia merr pjesë në mbledhjet e Komitetit Ushtarak si e ftuar. Mezi presim të mirëpresim gjeneralin Bydén në Konferencën e Komitetit Ushtarak në Talin më 17 shtator.”

Përgjigja ndaj koronavirusit

NATO i dhuron Rumanisë sisteme të gjenerimit të oksigjenit

Rumania mori, më 5 shtator 2022, dy sisteme të gjenerimit të oksigjenit nga rezervat e NATO-s për reagim ndaj pandemisë, për të ndihmuar vendin t’i përgjigjet infeksioneve të koronavirusit dhe të mbështesë përpjekjet e evakuimit mjekësor në mbështetje të Ukrainës. Qendra e Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive Euroatlantike e NATO-s (EADRCC), Agjencia e Mbështetjes dhe Prokurimit të NATO-s dhe Rumania koordinuan donacionin, pas një kërke të Rumanisë për ndihmë në përgjigje të pandemisë në vazhdim.

Transporti i pajisjeve mjekësore është siguruar nga Rumania, nëpërmjet EADRCC. Rumania parashikoi gjithashtu transportin e pajisjeve mjekësore shtesë në Republikën e Moldavisë, në emër të EADRCC. Sistemet e gjenerimit të oksigjenit iu dhuruan Fondit të Mirëbesimit për Reagimin Pandemik nga Kanadaja dhe Luksemburgu.

Donacioni iu dorëzua Rumanisë gjatë një ceremonie në Bruksel,

ku mori pjesë Sekretari i Shtetit i Ministrisë së Brendshme, Dr. Raed Ararat, Përfaqësuesi i Përhershëm i Rumanisë në NATO, Ambasadori Dan Neculaescu, Drejtori i Drejtorisë së Institucionit të Mbrojtjes dhe Ngritjes së Kapaciteteve të Divizionit të Operacioneve, Piers Cazalet dhe Kreu i EADRCC, Tim Lannan.

“Dhurimi i bërë Rumanisë nga Fondi i Rezervave dhe Stoqet e NATO-s për Reagimin ndaj Pandemisë u mundësua nga donacione të rëndësishme nga Kanadaja dhe Luksemburgu. Ky donacion është një nga paketat e shumta të ndihmës që Qendra Euroatlantike e Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive të NATO-s u ka ofruar 13 vendeve”, - tha z. Cazalet. “Këto paketa kanë rritur gatishmërinë dhe qëndrueshmërinë e sistemeve kombëtare shëndetësore gjatë valëve të pandemisë”, - shtoi ai.

Sistemet e gjenerimit të oksigjenit do të vendosen në një spital të lëvizshëm në qytetin Iasi, Rumani, pranë kufirit me Ukrainën. Spitali i lëvizshëm mund të përdoret për për-

pjekjet e mundshme të evakuimit mjekësor në mbështetje të Ukrainës. Mbështetje e mëtejshme do t’i ofrohet Rumanisë për instalimin dhe funksionimin e pajisjeve.

Në vitin 2020, NATO krijoi një Fond Mirëbesimi për Reagimin ndaj Pandemisë, i cili mban një rezervë pajisjesh dhe furnizimesh mjekësore. Gjatë valëve të përsëritura të pandemisë, Qendra Euroatlantike e Koordinimit të Reagimit ndaj Fatkeqësive të NATO-s ka ofruar këste të shumta të ndihmës për COVID-19 për 13 kombe, përmes Fondit të Mirëbesimit për Reagimin Pandemik.

Fondi i Mirëbesimit për Reagimin Pandemik po jep gjithashtu mbështetje të menjëhershme humanitare për Ukrainën dhe vendet fqinje për të menaxhuar më mirë fluksin e refugjatëve ukrainas dhe për të përmirësuar gatishmërinë dhe qëndrueshmërinë e sistemeve kombëtare shëndetësore, përmes ofrimit të pajisjeve moderne mjekësore, furnizimeve dhe produkteve farmaceutike.

Nënë Tereza, gruaja e jashtëzakonshme, shenjtorja e të varfërve të të gjithë botës, e cila kurrë nuk e harroi origjinën e saj

Anjezë Gonxhe Bojaxhiu (zyrtarisht *Mary Theresa Bojaxhi*), lindur më 26 gusht 1910 në Shkup, ndërroi jetë më 5 shtator 1997 në Kalkutë, e njohur si Nënë Tereza e Kalkutës dhe e nderuar në kishën katolike si Shën Tereza e Kalkutës, ishte një murgeshë dhe misionare katolike indiane me prejardhje shqiptare.

Pasi jetoi në vendlindje për tetëmbëdhjetë vjet, ajo u shpërngul në Irlandë dhe më pas në Indi, ku jetoi pjesën më të madhe të jetës së saj.

Nënë Tereza themeloi Misionarët e Bamirësisë, një kongregacion katolik, i cili në vitin 2012 kishte më shumë se 4 500 motra dhe ishte aktiv në 133 shtete. Ato ofrojnë shtëpi për njerëzit që janë duke vdekur nga HIV/AIDS, lebra dhe tuberkulozi, ofrojnë ushqime, klinika të lëvizshme, programe këshilluese për fëmijët dhe familjet, jetimore, dhe shkolla. Anëtarët duhet t'i përmbahen betimit të "dëlirësisë, varfërisë dhe bindjes", si dhe një kusht të katërt, për të dhënë "shërbime falas e me gjithë zemër për më të varfrit e të varfërve".

Nënë Tereza është nderuar me çmimet dhe nderimet më të larta, duke përfshirë: më 1962 Çmimin e Paqes "Ramon Mag-saysay" dhe 1979 Çmimin "Nobel" për Paqe. Më 19 tetor 2003, ajo u lumturua dhe u quajt "Tereza e Bekuar e Kalkutës". Për t'u kanonizuar në shenjtorë, asaj duhet t'i njihej një mrekulli e dytë, në bazë të rregullave të kishës katolike. Një mrekulli e dytë i është njohur nga Papa Françesku, në dhjetor të vitit 2015, duke hapur rrugën që ajo të shpallet e shenjt nga Kisha Katolike e Romës. Kanonizimi i saj është bërë më 4 shtator 2016.

Një figurë e diskutueshme si gjatë jetës dhe pas vdekjes së saj

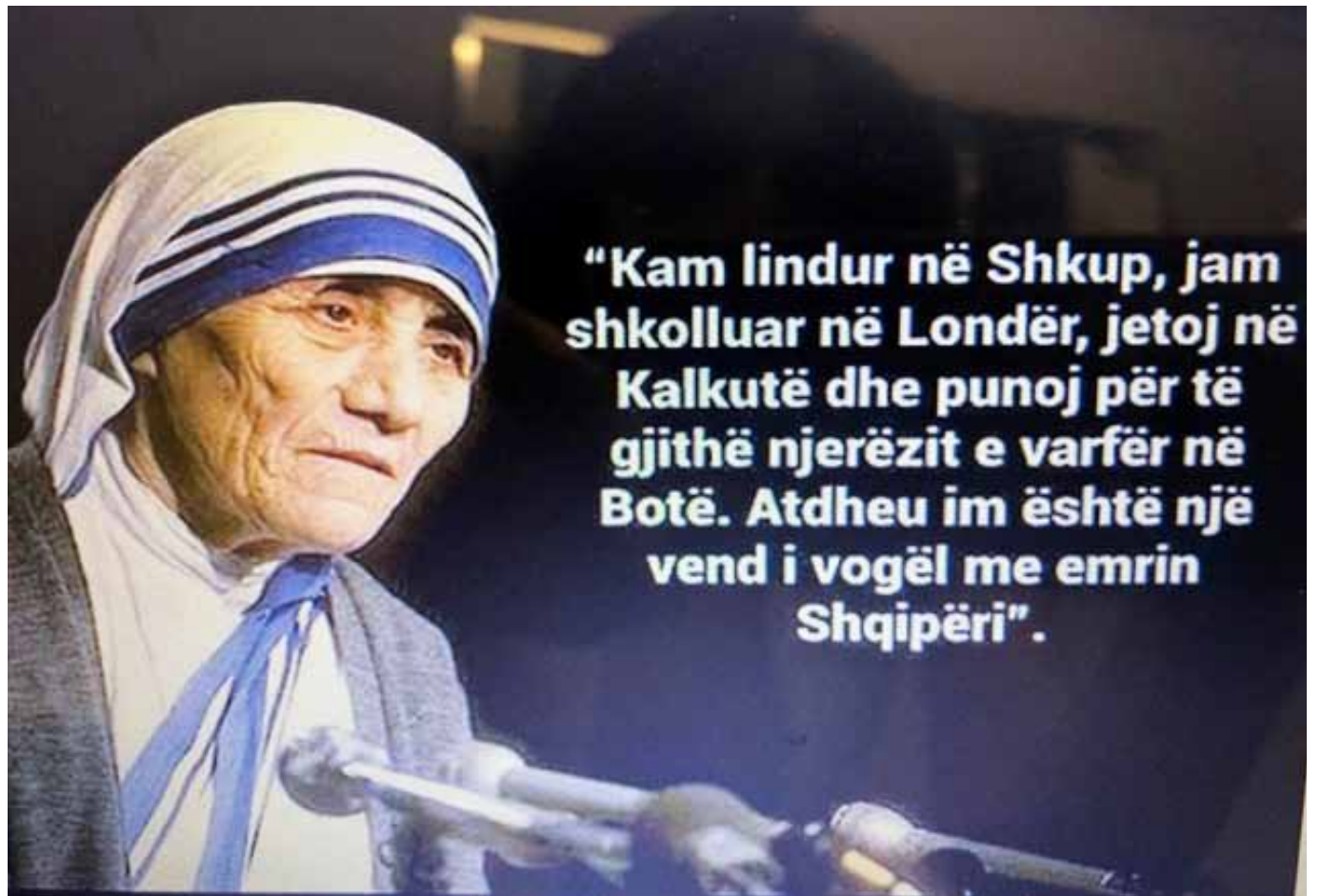
Nënë Tereza u admirua gjerësisht nga shumë njerëz për veprat e saj bamirëse. Ajo u vlerësua dhe u kritikua për akuzat të ndryshme, të tilla si për pikëpamjet e saj për abortin dhe kontracepsionin. Ajo gjithashtu ka marrë kritika për kushtet në shtëpitë që ajo ofronte për të sëmurët në gjendje terminale. Biografia e saj e autorizuar u shkrua nga Navin Chawla dhe u botua në 1992, ajo ka qenë subjekt i filmave dhe librave të tjerë. Më 6 Shtator 2017, Tereza dhe Shën Françesk Saver u emëruan bashkë-mbrojtës të Arqipeshkvisë Katolike Romake të Kalkutës.

"*Misionarët e Bamirësisë*", e themeluar në vitin 1950 nga Nënë Tereza, e njohur si Shën Tereza e Kalkutës. Në vitin 2012 përbëhej nga mbi 4 500 motra fetare. Anëtarët e urdhrit caktojnë përkatësinë e tyre, duke përdorur inicialet e urdhrit, "MB" Një anëtar i kongregacionit duhet t'i përmbahet premtimeve të dëlirësisë, varfërisë, bindjes dhe betimit të katërt, për t'i dhënë "shërbim me gjithë zemër falas njerëzve më të varfër".

Misionarët kujdesen për ata që përfshihen si: refugjatë, ish-prostituta, të sëmurë mendorë, fëmijë të sëmurë, fëmijë të braktisur, të sëmurë nga lebra, njerëz me SIDA, të moshuar dhe konvulsion. Ata kanë shkolla që drejtohen nga vullnetarë të cilët kanë si qëllim për të mësuar fëmijë të braktisur në rrugë dhe për të drejtuar kuzhina ku shërbehet ushqim, si dhe shërbime të tjera sipas nevojave të komunitetit. Këto shërbime u ofrohen njerëzve pa marrë parasysh fenë ose statusin e tyre shoqëror.

Më 7 tetor 1950, Nënë Tereza dhe komuniteti i vogël i formuar nga ish-nxënësit e saj u etiketua si Kongregacioni Dioqezian i Dioqezës së Kalkutës, dhe kështu mori lejen nga Dioqeza e Kalkutës për t'u identifikuar si një organizatë katolike. Ato kanë 19 shtëpi vetëm në Kalkutë, të cilat përfshijnë shtëpi për gra, fëmijë jetimë dhe shtëpi për të sëmurët në gjendje terminale dhe për ata që vdesin nga SIDA; një shkollë për fëmijë të rrugës dhe një koloni të sëmurësh lebrose.

Në vitin 1990, Nënë Tereza kërkoi të jepte dorëheqjen si kreu i Misionarëve, por shpejt u votua përsëri si Eprore e përgjithshme.

"Kam lindur në Shkup, jam shkolluar në Londër, jetoj në Kalkutë dhe punoj për të gjithë njerëzit e varfër në Botë. Atdheu im është një vend i vogël me emrin Shqipëri".

Më 13 Mars 1997, gjashtë muaj para vdekjes së Nënë Terezës, Motra Mary Nirmala Joshi u zgjodh re Eprore e re e Përgjithshme e Misionarëve të Bamirësisë. Motra Mary Prema u zgjodh për të pasuar Motrën Nirmala gjatë një kapitulli të përgjithshëm të mbajtur në Kalkutë në prill 2009.

Më 10 shtator 1946, Tereza përjetoi atë që ajo e përshkroi më vonë si "thirrje brenda thirrjes", kur udhëtoi me tren për në manastirin "Loreto" në Darjeeling nga Kalkuta për tërheqjen e saj vjetore. "Unë do të largohesha nga manastiri dhe t'i ndihmoja të varfrit ndërsa jetonim në mesin e tyre. Ishte një urdhër. Të dështosh do të ishte të prishësh besimin. Joseph Langford më vonë shkroi: "Megjithëse askush nuk e dinte atë kohë, Motra Tereza sapo ishte bërë Nënë Tereza".

Ajo filloi punën si misionare me të varfrit në 1948, duke zëvendësuar zakonet e saj tradicional në "Loreto" me një sari të thjeshtë pambuku të bardhë me një skaje blu. Tereza mori nënshpëtimin indian, kaloi disa muaj në Patna për të marrë trajnim bazë mjekësor në Spitalin e Familjes së Shenjtë dhe u fut në lagjet e varfra. Ajo themeloi një shkollë në Motijhil, Kalkutë, para se të fillonte të kujdeset për të varfrit dhe të uriturit. Në fillim të vitit 1949 Tereza u bashkua në përpjekjet e saj nga një grup i grave të reja dhe ajo hodhi themelet për një bashkësi të re fetare duke ndihmuar "më të varfrit midis të varfërve".

Përpjekjet e saj shpejt tërhoqën vëmendjen e zyrtarëve indiane, përfshirë kryeministrin. Nënë Tereza shkroi në ditarin e saj se viti i saj i parë ishte i mbushur me vështirësi pa të ardhura, ajo lypte për ushqime dhe furnizime dhe përjetoi dyshim në vetminë dhe tundimin për t'u kthyer në komoditetin e jetës së manastirit gjatë këtyre muajve të hershëm.

"Zoti ynë dëshiron që unë të jem një murgeshë e lirë e mbuluar me varfërinë e kryqit. Sot, mësova një mësim të mirë. Varfëria e të varfërve duhet të jetë aq e vështirë për ta. Ndërsa kërkoja një shtëpi, unë eca dhe eca derisa mu acaruan krahët dhe këmbët. Mendova se sa duhet të dhembin në trup dhe shpirt, duke kërkuar shtëpi, ushqim dhe shëndet.

Misionarët e Bamirësisë në sari-t tradicionale

Më 7 tetor 1950, Tereza mori lejen e Vatikanit për kongregacionin dioqezan, i cili do të bëhej "Misionarët e Bamirësisë". Sipas fjalëve të saj, do të kujdesej për "të uriturit, të zhveshurit, të pastrehët, të gjymtuarit, të verbrit, të sëmurët nga lebra, për të gjithë ata njerëz që ndihen të padëshiruar, të pa dashur për të gjithë shoqërinë, njerëz që janë bërë barrë për shoqërinë dhe janë të turpëruar nga të gjithë".

Në 1952, Tereza hapi bujtinën e saj të parë me ndihmën e zyrtarëve të Kalkutës. Ajo shndërroi një tempull Hindu të braktisur në Shtëpinë Kalighat, për të sëmurët në gjendje terminale, falas për të varfrit, dhe e quajti atë Kalighat, Shtëpia e Zembrës së Pastër (Nirmal Hriday). Ata që u sollën në shtëpi morën kujdes mjekësor dhe mundësinë për të vdekur me dinjitet në përputhje me besimin e tyre: Myslimanëve iu lexua Kuran, hindutë morën ujë nga Ganga dhe katolikët morën vajasje ekstreme. "Një vdekje e bukur", - tha Tereza, - është për njerëzit që kanë jetuar si kafshë të vdesin si engjëj, të dashur dhe të kërkuar".

Misionarët e Vëllezërve të Bamirësisë u themeluan në vitin 1963, dhe një degë lëvizëse e Motrave pasoi në 1976. Katolikë dhe jo katolikë u regjistruan si Bashkëpunëtorët e Nënë Terezës, Bashkëpunëtorët e të Sëmurëve dhe Vuajtjeve, dhe Misionarë të Bamirësisë.

Deri në vitin 1997, kongregacioni 13-anëtarësh i Kalkutës ishte rritur në më shumë se 4 000 motra që menaxhonin jetimore, strehimore të të sëmurëve me SIDA dhe qendra bamirësie në të gjithë botën, duke u kujdesur për refugjatët, të verbrit, njerëzit me aftësi të kufizuara, të moshuarit, alkooolistët, të varfrit, të pastrehët dhe viktimat e përmbytjeve, epidemive dhe krizave të urisë. Deri në vitin 2007, Misionarët e Bamirësisë numëruan rreth 450 vëllezër dhe 5000 motra në të gjithë botën, duke operuar 600 misione, shkolla dhe strehimore në 120 vende.

Nënë Tereza ka thënë: "Me gjak, unë jam Shqiptare. Me nënshpëtimin jam indiane. Me besim unë jam një murgeshë katolike. Sa i përket thirrjes sime, unë i përkas botës. Sa i përket zemrës

time, unë i përkas plotësisht zemrës së Jezusit”.

Ajo fliste rrjedhshëm pesë gjuhë: Bengalisht, Shqip, Serbisht, Anglisht dhe Hindisht, ajo bëri udhëtime të rastit jashtë Indisë për arsye humanitare.

Në kulmin e Rrethimit të Beirutit në 1982, Tereza shpëtoi 37 fëmijë të bllokuar në një spital, duke ndërmjetësuar një armëpushim të përkohshëm midis ushtrisë izraelite dhe guerileve palestinezë.

E shoqëruar nga punëtorët e Kryqit të Kuq, ajo udhëtoi nëpër zonën e luftës për në spital për të evakuuar pacientët e rinj.

Kur Europa Lindore përjetoj një rritje drejt hapjes me Perëndimin, në fund të viteve 1980, Tereza i zgjeroi përpjekjet e saj drejt vendeve komuniste që kishin refuzuar.

Misionarët e Bamirësisë

Ajo filloi dhjetëra projekte, e pavendosur nga kritikantët për qëndrimet e saj kundër abortit dhe divorcit: “Pavarësisht se kush thotë çfarë, duhet ta pranosh me një buzëqeshje dhe të bësh punën tënde”.

Ajo vizitoi Armeninë pas tërmetit të vitit 1988 dhe u takua me Nikolai Ryzhkov, Kryetar i Këshillit të Ministrave.

Tereza udhëtoi për të ndihmuar të uriturit në Etiopi, viktimat e rrezatimit në Çernobil dhe viktimat e tërmetit në Armeni. Në vitin 1991 ajo u kthye në Shqipëri për herë të parë, duke hapur një shtëpi të Misionarëve të Bamirësisë në Tiranë.

Deri në vitin 1996, Tereza ka operuar 517 misione në mbi 100 vende. Misionarët e saj të Bamirësisë u rritën nga dymbëdhjetë në mijëra, duke u shërbyer “më të varfërve mes të varfërve”, në 450 qendra në të gjithë botën. Misionarët e parë të shtëpisë së bamirësisë në Shtetet e Bashkuara u krijuan në rajonin e South Bronx të New York City dhe më 1984 kongregacioni operoi 19 institucione në të gjithë vendin.

Ndarja nga jeta e Nënë Terezës

Nënë Tereza pati një sulm në zemër në Romë në 1983, ndërsa ajo ishte duke vizituar Papën Gjon Pali II. Pas një sulmi të dytë në zemër në 1989, ajo mori një stimulues kardiak artificial.

Në 1991, pas një periudhe me pneumoni në Meksikë, ajo pati probleme të tjera me zemrën. Edhe pse Tereza ofroi të jepte dorëheqjen si kreu i Misionarëve të Bamirësisë, me një votim të fshehtë motrat e kongregacionit votuan që ajo të qëndronte dhe ajo ra dakord të vazhdonte.

Në Prill 1996 ajo u rrëzua, duke thyer klavikulën e saj, dhe katër muaj më vonë ajo u sëmur me malarie dhe pësoi Infarkt në zemër. Edhe pse Tereza kishte bërë një operacion në zemër, shëndeti i saj ishte në rënie...

Më 13 Mars 1997 Tereza dha dorëheqjen si kreu i Misionarëve të Bamirësisë, ajo vdiq në 5 Shtator. Në kohën e vdekjes së saj, Nënë Tereza u shtrua në një repart në një arkivol të hapur në Shën Thomas, Kalkuta, për një javë para funeralit të saj. Asaj iu bë një funeral shtetëror nga qeveria indiane në shenjë mirënjohjeje për shërbimin e saj për të varfrit e të gjitha feve në vend. I ndihmuar nga pesë priftërinj, Sekretari i Kardinalit të Shtetit Angelo Sodano, përfaqësuesi i Papës, kreu ritet e fundit.

Vdekja e Nënë Terezës hidhëroi komunitetet laike dhe fetare. Kryeministri i Pakistanit Nawaz Sharif e quajti atë “Një njeri të rrallë dhe unik, e cila jetoi gjatë për qëllime më të larta. Përkushtimi i saj gjatë gjithë jetës për kujdesin ndaj të varfërve, të sëmurëve dhe të pa favorizuarve ishte një nga shembujt më të lartë të shërbimit për njerëzimin.”

Sipas ish-Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara Javier Pérez de Cuéllar, “Ajo është Kombet e Bashkuara. Ajo është paqe në botë”.

Çmime dhe vlerësime ndërkombëtare

Tereza mori çmimin “Ramon Magsaysay” për Paqen dhe Mirëkuptimin Ndërkombëtar, dhënë për punë në Azinë Jugore ose Lindore, në 1962.

Bota katolike filloi ta nderonte Terezën publikisht. Papa Pali VI i dha asaj çmimin e Paqes “Gjoni XXIII” në 1971, duke lavdëruar punën e saj me të varfrit, shfaqjen e bamirësisë së krishterë dhe përpjekjet për paqen. Ajo mori çmimin “Pacem in Terris” në 1976.

Pas vdekjes së saj, Nënë Tereza përparoi me shpejtësi në rrugën drejt shenjtërimit. Ajo u nderua nga qeveritë dhe organizatat civile dhe u emërua një “Shoqëruese Nderi e Urdhrit të Australisë” në 1982, “për shërbimin ndaj komunitetit të Australisë dhe njerëzimit në përgjithësi”. Mbretëria e Bashkuar i ka akorduar Nënë Terezës dekoratën më të lartë civile

Vatikani nxjerr monedhën e veçantë me portretin e Nënë Terezës

Vatikani përkujtoi 6-vjetorin e shenjtërimit të Nënë Terezës me një monedhë të veçantë. Monedha 2 euroshe tregon portretin e Nënë Terezës duke mbajtur në krahë një fëmijë indian. Monedha është realizuar nga artistja Orietta Rossi, 25 vjet nga vdekja e humanistes shqiptare, fituese e Çmimit Nobel për Paqe, Shën Tereza. Humanistja shqiptare ndërroi jetë në 5 shtator 1997, në Kalkutë të Indisë. 6 vjet më parë, në 2016 Papa Françesku, duke lexuar formulën e shenjtë në emrin e Zotit, e shpalli Nënë Terezën shenjto duke e quajtur Shën Tereza.

“Urdhrit të Meritës” nga vetë mbretëresha Elizabetë. Shtetet e Bashkuara të Amerikës e kanë dekoruar Nënë Terezën me tre medaljet më të larta: “Medaljen Presidenciale të Lirisë”, titullin “Qytetare Nderi e Amerikës” dhe “Medaljen e Artë të Kongresit Amerikan”. Ajo është Qytetare Nderi e Uashingtonit, Nju Jorkut, San Françiskos, Ohaios, Toledo, Bostonit dhe e shumë qyteteve të tjerë.

Në Shqipëri është krijuar Urdhri “Nënë Tereza”, me të cilin janë dekoruar mjaft personalitete botërore si ish-Presidenti amerikan Bill Clinton, gjenerali i NATO-s Ueslli Klark, Hillari Clinton etj. Nga Shqipëria Nënë Tereza është dekoruar me çmimin “Nderi i Kombit” dhe “Urdhri i Klasit I”. Me emrin e shenjtores është emëruar aeroporti i Rinasit, Qendra Spitalore Universitare dhe sheshi para Universitetit Shtetëror të Tiranës.

Edhe në Kosovë janë ngritur tre përmendore të Nënë Terezës: Prishtinë, Gjakovë dhe Novoselë të Epërme. Në vitin 1990, ajo është shpallur Anëtare Nderi e Akademisë së Shkencave dhe Arteve të Kosovës.

India e ka dekoruar me titujt më të lartë të nderit si: “Margari-tari i Indisë”, “Lotuesi Madhështor”, “Rair Gandhi” dhe çmimin “Nerhu” për paqen dhe mirëkuptimin ndërkombëtar.

Çmime të tjera civile përfshijnë çmimin “Balzan”, nga Italia, për promovimin e njerëzimit, paqes dhe vëllazërimit midis popujve (1978), dhe Çmimin ndërkombëtar “Albert Schweitzer” (1975).

Në prill të vitit 1976 Nënë Tereza vizitoi Universitetin Scranton, në Pensilvaninë veriperëndimore, ku mori medaljen “La Storta” për Shërbimin Njerëzor nga presidenti i universitetit William J. Byron. Ajo sfidoi një audiencë prej 4 500 vetash për të “njohur njerëzit e varfër në shtëpitë e tyre dhe lagjen ku jetojnë”, duke ushqyer të tjerët ose thjesht duke përhapur gëzim dhe

dashuri, dhe u shpreh: “Të varfrit do të na ndihmojnë të rritemi në shenjtëri, sepse ata janë Krishti në maskën e shqetësimit”.

Në gusht 1987, gjatë një vizite në Scranton, Nënë Tereza mori titullin e nderit “Doktor i Shkencave Shoqërore”, në njohje të shërbimit të saj për të ndihmuar të varfrit dhe të sëmurët. Ajo foli përpara 4 000 studentëve dhe anëtarëve të Dioqezës së “Scranton”, për shërbimin e saj ndaj “më të varfërve mes të varfërve”, duke u thënë atyre “të bëjnë gjëra të vogla me shumë dashuri”.

Por çmimi më i madh tokësor është Çmimi Nobel. Me 16 tetor 1979 i akordohet medalja e artë e Çmimit Nobel për Paqen dhënë nga Mbreti Olef V i Norvegjisë, në prani të 800 të ftuarve.

Ajo e refuzoi një banket ceremonial konvencional për laureatë, duke kërkuar që kostoja e tij prej 192 000 dollarësh t’u jepej të varfërve në Indi, dhe duke thënë se shpërblimet tokësore ishin të rëndësishme vetëm nëse e ndihmojnë atë për të ndihmuar nevojtarët e botës. Kur Tereza mori çmimin, ajo u pyet: “Çfarë mund të bëjmë për të promovuar paqen botërore?”. Ajo u përgjigj: “Shkoni në shtëpi dhe duajeni familjen tuaj”. Duke u bazuar në këtë temë në ligjëratën e saj për Çmimin Nobel, ajo tha: “Rreth botës, jo vetëm në vendet e varfra, por e gjeta varfërinë e Perëndimit shumë më të vështirë për t’u hequr. Kur marr një person nga rruga, të uritur, i jap një pjatë oriz, një copë bukë, e kam kënaqur. Unë e kam hequr atë uri. Por një person që është i mbyllur, që ndihet i padëshiruar, i padashur, i tmerruar, personi që është dëbuar nga shoqëria, se varfëria është aq shumë e lëndueshme, e shoh shumë të vështirë”. Nënë Tereza veçoi abortin si “shkatërruesin më të madh të paqes sot, sepse është një luftë kundër fëmijës, një vrasje e drejtpërdrejtë e fëmijës së pafajshëm, një vrasje nga vetë nëna. Nëse pranojmë që një nënë mund të vrasë edhe fëmijën e saj, si mund t’u themi njerëzve të tjerë që të mos vrasin njëri-tjetrin?”

Në Konferencën e Katërt Botërore për Gratë në Pekin, Tereza tha: “Sidoqoftë ne mund ta shkatërrojmë këtë dhuratë të amësisë, veçanërisht nga e keqja e abortit, por edhe duke menduar se gjërat e tjera si punët ose pozicionet janë më të rëndësishme se sa të duash”.

Gjatë jetës së saj, Nënë Tereza ishte 18 herë mes 10 grave të para në sondazhin vjetor më të njohur “Gallup”, duke rezultuar e para disa herë në vitet 1980 dhe 1990. Në vitin 1999 ajo kryesoi Listën e Njerëzve më të Admiruar të Shekullit XX, duke lënë pas të gjitha përgjigjet e tjera vullnetare me një diferencë të gjerë, dhe ishte e para në të gjitha kategoritë kryesore demografike.

Një grua me trup të vogël por me madhësi dhe forcë të jashtëzakonshme për të çuar botën drejt së mirës, paqes dhe dashurisë.

Shenjtëruar emri dhe vepra jote Nënë Tereza, misionarja me fjalën e “rëndë si guri”!

Eksploroni sistemin diellor me 'sytë' 3D të rinj dhe të përmirësuar të NASA-s

Mjeti i vizualizimit "Sytë në Sistemin Diellor" i sapo përmirësuar i agjencisë përfshin trajektoren e "Artemis I" së bashku me një sërë veçorish të tjera të reja, një shkrim nga Matthew Segal, Laboratori i Propulsionit Jet, Pasadena, Kaliforni.

NASA ka rinovuar mjetin e saj të vizualizimit 3D "Sytë në Sistemin Diellor", duke e bërë udhëtimin ndërplanetar më të lehtë dhe më ndërveprues se kurrë. Më shumë se dy vjet në përgatitje, përditësimi ofron kontroll më të mira, navigim të përmirësuar dhe një mori mundësish të reja për të mësuar rreth këndit tonë të jashtëzakonshëm të kozmosit, nuk kërkohet kostum hapësinor. Gjithçka që ju nevojitet është një pajisje me lidhje interneti.

Mësoni bazat për planetët xhuxh ose pikat më të holla të gjigantëve të gazit dhe hipni së bashku me jo më pak se 126 misione hapësinore të kaluara dhe të tashme, duke përfshirë Këmbënguljen gjatë hyrjes, zbritjes dhe uljes së tij të tmerrshme në Planetin e

Sytë e NASA-s në Sistemin Diellor përfshin paraqitjet e 126 anijeve kozmike të NASA-s, duke përfshirë Juno, e parë këtu duke fluturuar nga Jupiteri. Foto: NASA/JPL-Caltech

Kuq. Në fakt, ju mund të ndiqni shtigjet e anijeve kozmike dhe trupave qiellorë që në vitin 1949 dhe deri në të ardhmen deri në vitin 2049.

Ndërsa jeni në të, ju mund të rrotulloni objekte, t'i krahasoni ato krah për krah dhe madje të moduloni perspektivën si dhe ndriçimin. Pamjet vizuale janë të habitshme. Ky version i fundit i "Eyes Sytë" ju lejon gjithashtu të lëvizni nëpër udhëtime të pasura

interaktive, duke përfshirë turneun e madh të "Voyager-it" në Jupiter, Saturn, Uran dhe Neptun.

"Bukuria e 'Sytë në Sistemin Diellor', të bazuar në browser është se ai me të vërtetë fton eksplorimin. Ju duhet vetëm një lidhje interneti, një pajisje që ka një motor kërkimi në internet dhe pak kuriozitet", - tha Jason Craig, prodhuesi i softuerit "Eyes" në Laboratorin Jet Propulsion të NASA-s.

Ushtria Amerikane ndjek softuerin e përbashkët midis automjeteve pa ekuipazh

Duke kërkuar të forcojë zhvillimin e saj të automjeteve pa ekuipazh, Ushtria Amerikane po përdor një rrugë të veçantë blerjeje për softuer, duke hapur rrugën për koordinimin e ardhshëm midis platformave të të gjitha madhësive.

Ushtria përfshin modernizimin e mjeteve luftarake si prioritet kryesor. Shërbimi ka synuar të zhvillojë tre lloje të automjeteve robotike - të lehta, të mesme dhe të rënda - për t'i përdorur si "skautë" ose "shoqërues" për automjetet luftarake me ekuipazh.

Të dy versionet e lehta dhe të mesme të automjetit janë duke u testuar në Fort Hood, Teksas. Megjithatë, në fillim të këtij viti, shërbimi tha se do të shtynte programin e tij të automjeteve të madhësive të mesme, duke zgjedhur që fillimisht të fokusohet në platformat më të vogla.

Ndërsa duket drejt automjeteve të lehta, ushtria do t'i kushtojë vëmendje të veçantë rrugës së blerjes që shërbimi po përdor për softuerin e automjeteve, u tha gazetarëve Doug Bush, ndihmës sekretari i Ushtrisë për blerjen, logjistikën dhe teknologjinë.

"Nga pikëpamja e blerjes, ne jemi të fokusuar në softuerin, i cili do të jetë kritik për të gjitha programet robotike tokësore në vazhdim", - tha Bush. Duke zhvilluar softuerin veçmas nga vetë automjetet, i njëjti softuer mund të përdoret në platforma të shumta, duke përmirësuar potencialisht koordinimin dhe komunikimin midis automjeteve.

Rruga e blerjes së softuerit për programin do të fokusohet në zhvillimin e softuerit të integruar dhe aktivitetet e mbështetjes, të tilla si softueri i autonomisë, softueri i stacionit të kontrollit dhe softueri i kontrollit të ngarkesës, sipas dokumenteve të justifikimit të buxhetit fiskal 2023 të Ushtrisë.

Rruga do të përfshijë gjithashtu reagimet nga ushtarët dhe integruarit e tjerë në udhërrëfyesin e produkteve.

Bush tha se ndërsa ushtria është ende e interesuar

Një ekip i "Textron", "Howe & Howe" dhe "FLIR Systems" zbuloi mjetin e tij luftarak robotik "Ripsaw M5" në shfaqjen vjetore të Shoqatës së Ushtrisë Amerikane në vitin 2019. "Textron" u zgjodh për të ndërtuar një prototip të mesëm RCV. (Foto e mundësuar nga "Textron")

gjërësisht për robotë të shumë madhësive, shërbimi po fokusohet në automjetet e lehta, sepse e sheh atë si një hap të parë të nevojshëm.

Në vitin 2020, Ushtria zgjodhi QinetiQ Amerikën e Veriut për të prodhuar prototipe të automjeteve të lehta dhe Textron për të ndërtuar versione të mesme.

Sipas dokumenteve të justifikimit buxhetor, në VF23, Ushtria do të nisë një konkurs për mjete të reja të lehta. Gjatë pesë viteve të ardhshme, shërbimi planifikon të shpenzojë afro 750 milionë dollarë për zhvillimin e automjeteve të lehta dhe shtegun e blerjes së softuerit.

Përdorimi i TikTok nga trupat mund të jetë kërcënim për sigurinë kombëtare, thotë komisioneri i FCC

Trupat dhe anëtarët e familjeve të tyre mund të rrezikojnë sigurinë kombëtare me përdorimin e aplikacionit të ndarjes së videove TikTok, u tha ligjvënësve një rregullator amerikan.

Ndërsa shërbimet ushtarake kanë ndaluar përdorimin e TikTok nga pajisjet qeveritare, trupat dhe anëtarët e familjeve të tyre e përdorin aplikacionin në pajisjet personale.

TikTok është në pronësi të ByteDance me bazë në Pekin, tha Brendan Carr, republikan i lartë në Komisionin Federal të Komunikimeve. Dhe ai është i shqetësuar për sasinë e të dhënave jopublike të ndjeshme që amerikanët ngarkojnë që mund të rrjedhin në duart e qeverisë kineze.

TikTok është rritur në popullaritet në komunitetin ushtarak. Për shembull, trupat shpesh ngarkojnë video të kazermave, pajisjeve ushtarake dhe manovrave, tha Carr përpara panelit të Komitetit të Mbikëqyrjes së Dhomës për sigurinë kombëtare.

"TikTok, kjo është një pajisje në xhepin tuaj, e cila po shkon brenda strukturave ushtarake, duke parë të dhënat e vendndodhjes, të cilat mund t'u japin njerëzve informacion mbi lëvizjet e trupave", - tha Carr. "Ka një sërë mënyrash që ato të dhëna të ndjeshme që kthehen në Pekin me inteligjencën artificiale të tyre të sofistikuar mund të përdoren përfundimisht për të dëmtuar sigurinë kombëtare të SHBA-ve".

Seanca u mbajt për të eksploruar mashtrimet financiare që synonin anëtarët e shërbimit dhe veteranët. Kërcënimet për detyrën aktive dhe veteranët vijnë nga një sërë burimesh, sipas Carr, dhe shumë nga mashtrimet që shihen në platforma të tjera online kryhen gjithashtu në TikTok. Por ka shqetësime unike të sigurisë kombëtare kur bëhet fjalë për këtë aplikacion për ndarjen e videove.

"TikTok është përfshirë në një model të keqinterpretimit në lidhje me sasinë dhe shtrirjen e të dhënave që është mbledhur, si dhe sa shumë është aksesuar nga brenda Kinës", - tha Carr.

Ai citoi një raport të fundit të "BuzzFeed News" të audios së rrjedhur nga 80 takime të brendshme të TikTok që tregonin se Kina ka aksesuar në mënyrë të përsëritur të dhënat e përdoruesve të amerikanëve.

"Rrjedha e këtyre të dhënave të ndjeshme jopublike në Kinë është veçanërisht shqetësuese, duke pasur parasysh historikun e Republikës Popullore të Kinës, të përfshirjes në spiunazh dhe akte të tjera të liga", - tha Carr.

"Në thelbin e tij, TikTok funksionon si një mjet i sofistikuar mbikëqyrjeje që mbledh sasi të mëdha të të dhënave të ndjeshme nga historia e kërkimit dhe shfletimit, modelet e tastierës, të dhënat e vendndodhjes dhe biometrike, duke përfshirë printimet e fytyrës dhe printimet e zërit", - shtoi Carr. "Të gjitha shqetësimet me TikTok janë rritur në kontekstin ushtarak".

Glenn Grothman, R-Wisc., propozoi që ushtria duhet të nxisë në mënyrë proaktive trupat që të mos përdorin aplikacionin.

"A duhet të bëjë ushtria më shumë për t'u thënë anëtarëve tanë të qëndrojnë larg TikTok?", - pyeti ai.

Qeveria federale duhet të bëjë më shumë, tha Carr. "Qeveria duhet të trajtojë përdorimin e vazhdueshëm të TikTok në strukturat ushtarake, si dhe çdo përdorim që përkrahur operacionet ushtarake të SHBA-së", - shtoi ai.

Rishikimet e vazhdueshme të sigurisë kombëtare të TikTok, që aktualisht po kryhen nga zyrtarë në departamentet e Thesarit dhe Tregtisë, duhet të përfundojnë së shpejti, sipas Carr.

Udhëheqësit e Komisionit të Përzgjedhur të Senatit për Inteligjencën, kryetari Sen. Mark Warner, D-Va., dhe nënkryetari Sen. Marco Rubio, R-Fl., i kërkuan Komisionit Federal të Tregtisë në një letër të 5 korrikut që të nisë një hetim për TikTok.

"Në dritën e raporteve në lidhje me aksesin e qeverisë kineze në të dhënat, FTC duhet të nisë menjëherë një hetim në bazë të mashtrimit të dukshëm nga TikTok dhe të koordinojë këtë punë me çdo hetim të sigurisë kombëtare ose kundërzbulimit që mund të fillohet nga Departamenti Amerikan i Drejtësisë", - shkruan ata. Carr i ka bërë gjithashtu thirrje Google dhe Apple që të heqin TikTok nga dyqanet e tyre të aplikacioneve. Në një blog të 5 korrikut, një zyrtar i TikTok adresoi qasjen e kompanisë për të mbajtur të sigurt të dhënat e SHBA. "Siguria e të dhënave që na beson komuniteti ynë është një përparësi kryesore në TikTok, pavarësisht raporteve të fundit që vënë në dyshim atë angazhim", - shkroi Michael Beckerman, kreu i politikave publike të TikTok për Amerikën.

TikTok kohët e fundit ngriti një divizion të ri të sigurisë së të dhënave në SHBA për të sjellë fokus dhe qeverisje të shtuar në përpjekjet e vazhdueshme për të forcuar politikën dhe protokollet tona të mbrojtjes së të dhënave, për të mbrojtur më tej përdoruesit tanë dhe për të ndërtuar besimin në sistemet dhe kontrollin tona në Shtetet e Bashkuara", - deklaroi ai.

Krijimi i atij divizioni ishte një moment historik i rëndësishëm në qëllimet që ata parashtruan më parë, tha ai: "minimizimi i aksesit në të dhënat e përdoruesve të SHBA-së dhe minimizimi i transfertave të të dhënave nëpër rajone, duke përfshirë Kinën".

Popullariteti i TikTok është rritur në mesin e anëtarëve të shërbimit ushtarak.

Eurobarometri: Besimi në BE në rritje, mes mbështetjes së fortë për përgjigjen e BE-së ndaj pushtimit të Rusisë në Ukrainë dhe politikave energjetike

Sondazhi i Eurobarometrit Standard të verës 2022 tregon rritje të besimit të qytetarëve në BE dhe mbështetje të fortë të vazhdueshme për përgjigjen e BE-së ndaj agresionit rus kundër Ukrainës. Një shumicë dërrmuese e qytetarëve të BE-së mbështesin investimet në energjinë e rinovueshme dhe veprimet për të reduktuar varësinë e BE-së nga burimet ruse të energjisë. Norma e miratimit të euros ka arritur nivelin më të lartë ndonjëherë.

Megjithatë, Europeanët janë gjithnjë e më të shqetësuar për situatën ekonomike në BE dhe në vendin e tyre.

Perceptimi i përgjithshëm i BE-së Eurobarometri, i kryer në qershor-korrik 2022, tregon se 65% e Europeanëve janë optimistë për të ardhmen e BE-së, një rritje prej tre pikësh krahasuar me një studim të ngjashëm të kryer në janar-shkurt të këtij viti, përpara agresionit të Rusisë kundër Ukrainës. Imazhi pozitiv i BE-së është tani në 47%, niveli i tij më i lartë që nga vjeshta 2009, ndërsa 36% e të anketuarve kanë pikëpamje neutrale dhe 16% kanë pikëpamje negative për BE-në. Përveç kësaj, 49% e europeanëve priren t'i besojnë BE-së dhe 34% priren t'i besojnë qeverisë së tyre kombëtare.

Përgjigja ndaj pushtimit rus të Ukrainës

Në përputhje me anketat e mëparshme, qytetarët konfirmojnë mbështetjen e tyre të fortë ndaj përgjigjes së BE-së ndaj luftës, agresionit të Rusisë kundër Ukrainës. Kur bëhet fjalë për veprimet e BE-së, mbështetja humanitare është më e miratuar (92%) e ndjekur nga mirëpritja në BE e ukrainasve që ikin nga lufta (90%). 78% e europeanëve mbështesin sanksionet ekonomike të vendosura nga BE ndaj qeverisë ruse, kompanive dhe individëve. Pothuajse shtatë në dhjetë të intervistuar (68%) janë në favor të financimit të furnizimit dhe dërgimit të pajisjeve ushtarake në Ukrainë. Shumica absolute e të anketuarve janë të kënaqur me përgjigjen e BE-së (57%) dhe qeverisë së tyre kombëtare (55%).

Siguria e energjisë

Një shumicë dërrmuese e qytetarëve të BE-së pajtohen që BE-ja duhet të investojë në energjitë e rinovueshme (87%), të zvogëlojë varësinë e saj nga burimet ruse të energjisë (86%) dhe se depozitimi i gazit në vendet e BE-së duhet të mbushet me shpejtësi për të lejuar furnizim të pandërprerë me gaz gjatë dimrit (86%). Për më tepër, 85% besojnë se rritja e efikasitetit të energjisë do të na bëjë më pak të varur nga prodhuesit e energjisë jashtë BE-së, ndërsa 83% janë në favor që Shtetet Anëtare të BE-së të blejnë bashkërisht energji nga vendet e tjera për të marrë një çmim më të mirë. 78% e të anketuarve thonë se së fundmi kanë ndërmarrë veprime për të reduktuar konsumin e energjisë ose se planifikojnë ta bëjnë këtë në të ardhmen e afërt.

Ekonomia dhe euro

Perceptimi pozitiv i situatës së ekonomisë europiane është ulur me 5 pikë përqindje që nga fillimi i vitit 2022

dhe tani është në 40%. Shumica e të anketuarve, 51%, mendojnë se situata e ekonomisë europiane aktualisht është e keqe. Gjithashtu, perceptimi pozitiv për situatën e ekonomisë kombëtare është ulur gjithashtu me 5 pikë përqindje,

në 34%, ku 64% e konsiderojnë situatën e ekonomisë së tyre kombëtare si të keqe. Shumica e të anketuarve presin që situata e ekonomisë kombëtare do të përkëqësohet në 12 muajt e ardhshëm (53%).

Ndërkohë, mbështetja për euron po rritet, duke arritur nivelin më të lartë ndonjëherë: tetë nga 10 të anketuar në zonën e euros dhe 72% në BE janë në favor të një bashkimi ekonomik dhe monetar europian, me një monedhë të vetme, euron.

Më shumë se gjysma e europeanëve (56%) mendojnë se paketa më e madhe e stimulit ekonomik të BE-së - Next GenerationEU - mund të jetë efektive për t'iu përgjigjur sfidave aktuale ekonomike.

Shqetësimet kryesore të europianëve në nivel BE dhe kombëtar

Shqetësimet kryesore të europianëve pasqyrojnë perceptimin pesimist të ekonomisë.

Si në nivel kombëtar ashtu edhe në nivel të BE-së, inflacioni dhe furnizimi me energji pësuan rritje të mprehta dhe renditen respektivisht në vendin e parë dhe të dytë. Kur u pyetën për çështjet më të rëndësishme me të cilat përballet BE-ja për momentin, mbi një e treta e të anketuarve përmendin 'rritjen e çmimeve/inflacionit/kostos së jetesës' (34%, që nga shkurti dhe tani në vend të parë) dhe 'furnizimin me energji' (28%, dhe tani në vendin e dytë nga e

shtata më parë) së bashku me 'situatën ndërkombëtare' (gjithashtu 28%).

Rritja e çmimeve/inflacionit/kostos së jetesës është gjithashtu një nga shqetësimet kryesore në nivel kombëtar për më shumë se gjysmën 54%, e ndjekur nga furnizimi me energji 22%, dhe situata ekonomike 20%. Kjo nuk është për t'u habitur pasi më shumë se gjashtë në dhjetë të anketuar (62%) thonë se lufta në Ukrainë ka pasur pasoja serioze për financat e tyre personale.

COVID-19

Qytetarët mbeten pozitivë për reagimin kombëtar dhe të BE-së ndaj pandemisë së koronavirusit. Më shumë se gjysma e të anketuarve janë të kënaqur me masat e marra për të luftuar pandeminë e koronavirusit nga qeveria e tyre dhe nga BE (të dyja 56%). Kënaqësia me përgjigjen, si në nivel të BE-së ashtu edhe në nivel kombëtar, është rritur gjithashtu në 23 Shtete Anëtare. Besimi në BE për të marrë vendimet e duhura në të ardhmen si përgjigje ndaj pandemisë së koronavirusit është rritur gjithashtu dhe tani është pikëpamja e mbi gjashtë në dhjetë (63%).

Bosnje-Hercegovina i bashkohet Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të BE-së

Bosnje-Hercegovina bëhet anëtare e plotë e Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të BE-së - kuadri europian i solidaritetit që ndihmon vendet e pushtuara nga një fatkeqësi. Kjo vjen pasi Komisioneri për Menaxhimin e Krizave, Janez Lenarčič, ndodhet në Sarajevë për të nënshkruar zyrtarisht një marrëveshje në emër të Bashkimit Europian për t'i dhënë vendit anëtarësimin zyrtar në Mekanizëm.

Bosnja dhe Hercegovina tashmë po përfiton nga Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE-së si vend pritës, por tani duke qenë anëtare me të drejta të plota ato do të jenë gjithashtu në gjendje të dërgojnë në mënyrë aktive asistencën nëpërmjet Mekanizmit kudo që të jetë e nevojshme. Janez Lenarčič, Komisioneri për Menaxhimin e Krizave tha: "Sot ne po bëjmë një hap të rëndësishëm drejt një reagimi më të fortë europian ndaj krizave - Bosnja dhe Hercegovina po i bashkohet Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të BE-së si një anëtare plotësisht pjesëmarrëse. Kjo vjen në kohën kur rreziqet natyrore janë në rritje në Europë dhe gjetkë në botë. Këtë vit ne duam një nga verat më të vështira me zjarre pyjore në të gjithë Europën. Ne pamë edhe një herë se reagimi i BE-së ndaj fatkeqësive është më i forti kur veprojmë së bashku. Pjesëmarrja e plotë në Mekanizmin e Mbrojtjes Civile të BE-së është një njohje e përparimit të rëndësishëm që Bosnja dhe Hercegovina ka bërë gjatë viteve në ndërtimin e një sistemi elastik të mbrojtjes civile. Unë jam i bindur se së shpejti vendet e tjera në nevojë do të korrin përfitimet e këtij pranimi." Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE-së synon të forcojë bashkëpunimin

midis 27 vendeve të BE-së dhe shtatë shteteve pjesëmarrëse (Islanda, Norvegjia, Serbia, Maqedonia e Veriut, Mali i Zi, Turqia dhe së fundmi Bosnja dhe Hercegovina) për mbrojtjen civile për të përmirësuar parandalimin, gatishmërinë dhe reagimin ndaj fatkeqësive.

Bëria e Bosnje-Hercegovinës anëtare e plotë e Mekanizmit do të rrisë gatishmërinë rajonale të Europës për emergjencat dhe kapacitetin e shpëtimt.

Kur një emergjencë mposht aftësitë e reagimit të një vendi në Europë dhe më gjerë, ai mund të kërkojë ndihmë nëpërmjet Mekanizmit. Komisioni Europian luan një rol kyç në koordinimin e reagimit ndaj fatkeqësive në mbarë botën. Që nga fillimi i tij në 2001, Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE-së i është përgjigjur pothuajse 600

kërkesave për ndihmë brenda dhe jashtë BE-së.

Një qasje e përbashkët ndihmon më tej të grumbullojë ekspertizën dhe kapacitetet e reaguesve të parë, shmang dyfishimin e përpjekjeve të ndihmës dhe siguron që ndihma të plotësojë nevojat e të prekurve. Grumbullimi i kapaciteteve dhe aftësive të mbrojtjes civile mundëson një përgjigje kolektive më të fortë dhe më koherente. Mekanizmi gjithashtu ndihmon në koordinimin e aktiviteteve të gatishmërisë dhe parandalimit të fatkeqësive të autoriteteve kombëtare dhe kontribuon në shkëmbimin e praktikave më të mira. Kjo lehtëson zhvillimin e vazhdueshëm të standardeve më të larta të përbashkëta duke u mundësuar ekipeve të kuptojnë më mirë qasjet e ndryshme dhe të punojnë në mënyrë të ndërsjellë kur godet një fatkeqësi.

TAKIMI

Këshilli i Asociimit BE-Ukrainë

Takimi i 8-të i Këshillit të Asociimit BE-Ukrainë u zhvillua në Bruksel dhe u bashkë-kryesua nga Denys Shmyhal, Kryeministri i Ukrainës dhe Josep Borrell, Përfaqësuesi i Lartë i Bashkimit European për Punët e Jashtme dhe Politikën e Sigurisë. Ishte i pari që kur Ukrainës iu dha statusi i vendit kandidat në BE.

“Mesazhi kryesor nga takimi i sotëm për të gjithë botën është se Bashkimi European do të vazhdojë të mbështesë Ukrainën, çfarëdo kërcënimi, çfarëdo shantazhi që Rusia na bën. Ne do të japim mbështetjen tonë politike, financiare, në fushën humanitare dhe ushtarake për aq kohë sa duhet dhe aq sa duhet”, - Josep Borrell, Përfaqësuesi i Lartë për Politikën e Jashtme dhe Sigurinë

Në takim u diskutua për axhendën dypalëshe BE-Ukrainë, veçanërisht zbatimin e Marrëveshjes së Asociimit dhe gjendjen e bashkëpunimit BE-Ukrainë. Ai diskutoi gjithashtu mbështetjen e BE-së që nga fillimi i luftës ruse të agresionit, si dhe aplikimin e Ukrainës për anëtarësim në BE.

Politika e Përbashkët Bujqësore 2023-2027: Komisioni miraton planet e para strategjike të CAP

Komisioni European miratoi paketën e parë të planeve strategjike të CAP për shtatë vende: Danimarkën, Finlandën, Francën, Irlandën, Poloninë, Portugalinë dhe Spanjën. Ky është një hap i rëndësishëm për zbatimin e Politikës së re të Përbashkët Bujqësore (CAP) më 1 janar 2023. CAP i ri është krijuar për të formësuar tranzicionin drejt një sektori bujqësor european të qëndrueshëm, elastik dhe modern. Sipas politikës së reformuar, financimi do të shpërndahet në mënyrë më të drejtë për fermat familjare të vogla dhe të mesme, si dhe për fermerët e rinj. Për më tepër, fermerët do të mbështeten për të marrë inovacione të reja, nga bujqësia e saktë deri te metodat e prodhimit agro-ekologjik. Duke mbështetur veprime konkrete në këto dhe fusha të tjera, CAP e re mund të jetë guri i themelit për sigurinë ushqimore dhe komunitetet bujqësore në Bashkimin European.

CAP i ri përfshin një mënyrë më efektive dhe efektive të punës. Vendet e BE-së do të zbatojnë planet strategjike kombëtare të CAP, duke kombinuar financimin për mbështetjen e të ardhurave, zhvillimin rural dhe masat e tregut. Në hartimin e Planit të tyre Strategjik CAP, çdo Shtet Anëtar zgjodhi nga një gamë e gjerë ndërhyrjesh në nivel të BE-së, duke i përshtatur dhe synuar ato për të adresuar nevojat e tyre specifike dhe kushtet lokale. Komisioni ka vlerësuar nëse secili plan ndërton drejt dhjetë objektivave kyçe të CAP, të cilat prekin sfidat e përbashkëta mjedisore, sociale dhe ekonomike. Prandaj, planet do të jenë në përputhje me legjislacionin e BE-së dhe duhet të kontribuojnë në qëllimet klimatike dhe mjedisore të BE-së, duke përfshirë mirëqenien e kafshëve, siç përcaktohet në strategjitë e Komisionit “Farm to fork - Nga ferma në pirun” dhe “Biodiversiteti”.

Komisioneri i Bujqësisë, Janusz Wojciechowski, tha: “Tani jemi një

hap më afër zbatimit të një CAP të ri për pesë vitet e ardhshme. Ky hap vjen në një moment vendimtar, kur rëndësia e ofrimit të mbështetjes së fuqishme për sektorin tonë bujqësor është bërë shumë e qartë. Fermerët po përballen me një mjedis sfidues, i karakterizuar nga rritja e mprehtë e kostove të prodhimit për shkak të agresionit rus në Ukrainë, si dhe thatësisirës së fundit të verës. Bujqësia është një biznes afatgjatë dhe fermerët europianë duhet të kenë një kuadër të qartë ligjor dhe financiar për të ardhmen. CAP i ri do të na ndihmojë të mbështesim jetesën e qëndrueshme bujqësore dhe sigurinë ushqimore afatgjatë duke nxitur një sektor bujqësor të zgjuar, konkurrues, elastik dhe të larmishëm. Unë përgëzoj punën e palodhur të Shteteve Anëtare për të finalizuar planet e tyre dhe për të mbështetur sektorët e tyre bujqësor. Komisioni do të vazhdojë të ofrojë ud-

hëzime për të shfrytëzuar sa më mirë atë që CAP ka për të ofruar për fermerët tanë, komunitetet rurale dhe qytetarët tanë në tërësi.”

CAP do të përfitojë nga 270 miliardë euro financim për periudhën 2023-2027. Shtatë planet e miratuara sot përfaqësojnë një buxhet prej mbi 120 miliardë eurosh, duke përfshirë mbi 34 miliardë euro të dedikuara ekskluzivisht për objektivat mjedisore dhe klimatike dhe eko-skemat. Kjo sasi mund të përdoret për të promovuar praktika të dobishme për tokën dhe për të përmirësuar menaxhimin e ujit dhe cilësinë e kullotave, për shembull. CAP gjithashtu mund të promovojë pyllëzimin, parandalimin e zjarreve, restaurimin dhe përshtatjen e pyjeve. Fermerët që marrin pjesë në eko-skema mund të shpërblehen, ndër të tjera, përndalimin ose kufizimin e përdorimit të pesticideve dhe kufizimin e erozionit të

tokës. Midis 86% dhe 97% e sipërfaqes bujqësore të shfrytëzuar kombëtare do të kultivohet në kushte të mira bujqësore dhe mjedisore. Financimi i konsiderueshëm do të mbështesë gjithashtu zhvillimin e prodhimit organik, me shumicën e vendeve që synojnë të dyfishojnë apo edhe trefishojnë sipërfaqen e tyre bujqësore. Zonat nën kufizime natyrore, si në male ose në bregdet, do të vazhdojnë të përfitojnë nga financimi specifik për të mbajtur një aktivitet bujqësor.

Në kontekstin e agresionit rus kundër Ukrainës dhe rritjes së vazhdueshme të mallrave, Komisioni ftoi Shtetet Anëtare të shfrytëzojnë të gjitha mundësitë në planet e tyre strategjike të CAP për të forcuar qëndrueshmërinë e sektorit të tyre bujqësor me qëllim promovimin e sigurisë ushqimore. Kjo përfshin reduktimin e varësisë nga plehrat sintetikë dhe rritjen e prodhimit

të energjisë së rinovueshme pa dëmtuar prodhimin e ushqimit, si dhe promovimin e metodave të qëndrueshme të prodhimit.

Rinovimi i gjeneratave është një nga sfidat kryesore me të cilat përballen bujqësia europiane në vitet e ardhshme. Është thelbësore që sektori bujqësor të qëndrojë konkurrues dhe të rrisë atraktivitetin e zonave rurale. Mbështetja specifike për fermerët e rinj është e dukshme në çdo plan të miratuar, me mbi 3 miliardë euro që do të arrijnë drejtpërdrejt fermerët e rinj në shtatë vendet. Fondet e zhvillimit rural do të mbështesin mijëra vende pune dhe biznese lokale në zonat rurale, duke përmirësuar njëkohësisht aksesin në shërbime dhe infrastrukturë, si brezi i gjerë. Në përputhje me vizionin afatgjatë për zonat rurale të BE-së, nevojat e qytetarëve ruralë do të trajtohen edhe nga instrumente të tjera të BE-së si Institucioni i Rimëkëmbjes dhe Rezistencës (RRF) ose Fondet Strukturore dhe Investuese Europiane (ESIF).

Pas miratimit të 7 planeve të para strategjike të CAP, Komisioni European mbetet plotësisht i përkushtuar për një miratim të shpejtë të 21 planeve të mbetura, duke marrë parasysh cilësinë dhe afatet kohore të reagimeve pas vëzhgimeve të Komisionit.

Komisioni European paraqiti propozimin e tij për reformën e Politikës së Përbashkët Bujqësore (CAP) në vitin 2018, duke prezantuar një mënyrë të re të punës për të modernizuar dhe thjeshtuar politikën e BE-së për bujqësinë. Pas negociatave të gjera midis Parlamentit European, Këshillit të BE-së dhe Komisionit European, arriti një marrëveshje dhe CAP-i i ri u miratua zyrtarisht më 2 dhjetor 2021.

Kongresi i Elbasanit, 113 vjet luftë për arsimim dhe zhvillim të gjuhës shqipe

Kongresi i Dibrës nuk e ndryshoi vendimin e marrë qysh më parë nga rrethet atdhetare për të mbledhur një kongres kombëtar në Elbasan, i cili do të shqyrtonte në mënyrë të veçantë problemin e shkollës shqipe që ishte bërë objekt i sulmeve të xhonturqve, përgatitjen e mësuesve, organizimin në shkollë kombëtare të rrjetit të shkollave shqipe, drejtimin e përqendruar të tyre nga një institucion kombëtar dhe sigurimin e mjeteve financiare për mbajtjen e tyre. Thirrja e tij bëhej e domosdoshme edhe për shkak të rritjes së rrjetit të shkollave shqipe pas Kongresit të Manastirit.

Pak kohë para thirrjes së Kongresit (më 3 korrik 1909), Ministria e Arsimit e Turqisë, nën trysinë e kërkesave këmbëngulëse të shqiptarëve, u detyrua të njoftonte vilajetet që të përfshinin në programin mësimor të shkollave shtetërore, qytetëse (ruzhdie) dhe në gjimnazet (idadie), mësimin e gjuhës së vendit (shqipe) dhe që mësuesit e kësaj gjuhe të paguheshin nga buxheti i shtetit. Kjo ishte një rrethanë që favorizonte punimet e Kongresit të Elbasanit për çështjet e arsimit shqiptar.

Kongresi i thirr me nismën e klubit shqiptar të Selanikut, i cili, qysh në fund të marsit njoftoi për këtë klubet e shoqëritë shqiptare, ndërsa me përgatitjen e tij të drejtpërdrejtë u morën klubet “Bashkimi” e “Vilaznia” të Elbasanit, që u shpërndanë ftesat klubeve dhe shoqërive shqiptare brenda e jashtë vendit.

Kongresi i Elbasanit u hap më 2 shtator të vitit 1908 dhe i vijoi punimet deri më 8 shtator. Në të morën pjesë 35 delegatë, përfaqësues të klubeve dhe të shoqërive shqiptare të qyteteve të tilla të Shqipërisë, si Tirana, Durrësi, Dibra, Shkupit, Manastiri, Gjirokastra, Korça, Berati, Leskoviku, Përmeti, Ohri, Struga, Pogradeci, Janina, Filati, krahinat e Gramshit, të Skraparit etj. Nuk mundën të dërgonin delegatët e tyre Vlora, për shkak të terrorit të xhonturqve mbi atdhetarët e këtij qyteti, Shkodra, për arsye të veprimtarisë së reaktionit xhonturk, të përkrahur nga klerikët konservatorë dhe elementët fanatikë turkomanë, si edhe vilajeti i Kosovës, po për shkak të pengesave që nxorën klerikët dhe para konservatore e fanatike, që përkrahte alfabetin arab. Megjithatë, klubi i Shkupit ngarkoi si përfaqësues të vetin Mit’hat Frashërin, ndërsa atdhetarët shkodranë njoftuan në mënyrë paraprake se do t’i njihnin vendimet e këtij Kongresi. Po ashtu nuk u përfaqësuan edhe shoqëritë atdhetare të mërgimit.

Midis delegatëve të Kongresit kishte veprimtarë të njohur të lëvizjes kombëtare, si edhe mësues atdhetarë, siç ishin: Orhan Pojani, Grigor Cilka, Gjergj e Sevasti Qiriazi, Mit’hat Frashëri, Dervish bej Biçaku, Ahmet Dakli, Refik Toptani, Hafiz Ibrahim Dalliu, Thoma Papapano, Hamdi Ohri, Nikollë Kaçori, Josif Haxhi Mima, Simon Shuteriqi, Dhimitër Buda, Abdullah Rushit Ahmeti (Struga), Abdulla Koprëncka, Kristo Dako, Emin Haxhi Ademi, Selman Blloshmi, Andrea Konomi, Idhomenë Kosturi etj.

Punimet e Kongresit u drejtuan nga një kryesi e zgjedhur nga delegatët dhe e përbërë nga Dervish bej Biçaku (kryetar), Mit’hat Frashëri (nënkryetar) dhe Simon Shuteriqi e Josif Haxhi Mima (sekretarë).

Ashtu siç ishte parashikuar, në Kongres u shqyrtuan tri çështje themelore: çelja e një shkolle normale dhe masat e nevojshme për të; krijimi i një qendre të vetme për drejtimin, për organizimin dhe për financimin e shkollave shqipe; masat për bashkërendimin e veprimtarisë së klubeve shqiptare.

Akti themelor i Kongresit të Elbasanit ishin Vendimet ose, siç u quajt ndryshe, Rezoluta prej 15 nenesh, që u miratua dhe u nënshkrua nga gjithë delegatët. Një nga masat më të rëndësishme të kësaj Rezolute ishte çelja në Elbasan në vjeshtën e atij viti e një Shkolle Normale (pedagogjike), me gjastë klasa, e cila do të përgatiste mësues për shkollat fillore shqipe. Shkolla pedagogjike do të mbahej me kontributin e të gjithë klubeve dhe shoqërive shqiptare. Në Kongres u miratua edhe një rregullore e veçantë e Shkollës Normale, e përpunuar nga një komision i posaçëm. Për t’i vënë shkollat shqipe nën një drejtim unik e të përqendruar në shkollë kombëtare, Kongresi vendosi që të krijohej në Korçë Shoqëria qendrore shkollore “Përparimi”. Sipas statutit të saj të veçantë ajo do të quhej Shoqëria e mësonjëtorëve shqipe “Përparimi” dhe do të kishte për detyrë të kujdesej për mbajtjen e administrimin e Shkollës Normale të Elbasanit, për hapjen e shkollave të tjera shqipe dhe për botimin e librave të nevojshëm. Pranë shoqërisë krijohej edhe një arkë e përgjithshme, që do të plotësohej me kontributin e klubeve, të shoqërive dhe të atdhetarëve të veçantë. Me qëllim që Shoqëria “Përparimi” të ushtronte lirisht dhe pa pengesa veprimtarinë e saj, Kongresi kërkoi që ajo të njihet zyrtarisht si “person juridik” nga qeveria turke; u hartua një rregullore e veçantë e kësaj shoqërie, e cila do t’i paraqitej gjithashtu për miratim qeverisë. Shoqëria duhej të kërkonte ndihmën financiare të shtetit turk.

Kongresi ngarkoi “të gjitha klubet dhe shoqëritë, si edhe çdo shqiptar, të përpqeshin të vinin gjuhën shqipe në të gjitha shkollat

Kongresi Kombëtar i Elbasanit (2-8 shtator 1909)

e vendit”. Në mënyrë të veçantë u ngarkua klubi qendror (i Manastirit) që të “nxirrte lejen që gjuha shqipe të hynte zyrtarisht në të gjitha shkollat e Shqipërisë”, ndërsa me pikën 8 të Vendimeve, Kongresi i Elbasanit ngarkonte klubin qendror që sa më parë të “kërkonte futjen e gjuhës shqipe si gjuhë mësimi në të gjitha shkollat shtetërore fillore dhe qytetëse (ruzhdie)”. Përmbyshja e këtyre kërkesave do të shënonte një hap të rëndësishëm në shndërrimin e të gjitha shkollave të huaja (turke ose në gjuhë të tjera) në shkolla shqipe dhe për themelimin e një sistemi kombëtar shkolle në Shqipëri. Kongresi ngarkonte gjithë atdhetarët shqiptarë që të kërkonin nga këshillat e vilajeteve hapjen e shkollave bujqësore, aq të nevojshme për popullsinë e zonave bujqësore të vendit.

Në Kongres u diskutuan gjithashtu disa çështje organizative dhe politike. Për të forcuar bashkëpunimin, lidhjet organizative dhe bashkërendimin e veprimeve ndërmjet të gjitha klubeve e shoqërive, u vendos që të gjitha klubet e shoqëritë shqiptare të drejtohej nga një klub qendror. Në pajtim me këtë Kongresi zgjodhi si klub qendror (për dy vjet) klubin e Manastirit, i cili qëndronte në krye të Lëvizjes Kombëtare Shqiptare.

Për të bashkërenduar dhe për të organizuar më mirë e në përmasa kombëtare veprimtarinë politiko-kulturore të klubeve dhe të shoqërive shqiptare, u miratua një Rregullore e përgjithshme e klubeve dhe e shoqërive shqiptare, ku përcaktohej detyrat e tyre dhe format e lidhjeve e të bashkëpunimit ndërmjet tyre.

Në mbledhjet e mbyllura e të shpeshta në Kongres, delegatët shprehën mosbesimin ndaj regjimit xhonturk dhe Komitetit Qendror “Bashkim e Përparim”, të cilët në shumë qytete të Shqipërisë, si në Strugë, në Tiranë, në Gjirokastrë, në Filat etj., nxitnin komitetet lokale që t’u kundërviheshin aspiratave kombëtare të shqiptarëve. Në emër të delegatëve të Kongresit u dërgua kryeministrit turk një telegram, në të cilin protestohej kundër dhunës mbi atdhetarët shqiptarë në Vlorë e në qendra të tjera dhe kërkohej lirimi i bejlerëve atdhetarë të arrestuar. Po në këto mbledhje delegatët u shprehën për një organizim më të mirë të komiteteve të fshehta dhe për forcimin e lidhjeve ndërmjet tyre.

Në Kongres u shfaq mendimi se, në kushtet kur xhonturqit nuk pranonin t’i njihnin popullit shqiptar të drejtat më elementare kombëtare e njerëzore për t’u çliruar njëherë e përgjithmonë nga arbitrariteti e zgjedha e turqve të rinj, shqiptarët duhej të organizonin luftën e armatosur për të siguruar autonominë e Shqipërisë dhe për këtë qëllim populli shqiptar duhej të bashkëpunonte me popujt e tjerë të shtypur të Turqisë Europiane, me maqedonasit, vllhtë etj., që luftonin gjithashtu për çlirimin e tyre kombëtar.

Kongresi dënoi ndërhyrjet e fuqive të huaja në Shqipëri që ishin forcuar në fillim të shek. XX, e veçanërisht pas aneksimit të Bosnjës dhe të Hercegovinës nga Austro-Hungaria.

Në këtë Kongres u vendos gjithashtu që pas tri vjetësh, më 1912, të mbahej po në Elbasan një kuvend tjetër, që do të shqyrtonte “nevojat e Shqipërisë”, programin e të cilit do ta përgatitsin shoqëritë e këtij qyteti.

Kongresi i Elbasanit i dha një shtytje të re lëvizjes për shkollën dhe për arsimin kombëtar në përgjithësi. Të mbështetur në vendimet e tij, atdhetarët shqiptarë ngritën në Korçë, më 20 shtator 1909, Shoqërinë qendrore shkollore “Përparimi”, në kryesinë e së cilës u zgjodhën atdhetarët e njohur Orhan Pojani (kryetar), Stavri Karoli, Idhomenë Kosturi e Mihal Gramenoja.

Me qëllim që Shoqëria “Përparimi” të ushtronte ligjërisht të gjitha kompetencat e saj si një institucion qendror e drejtues i arsimit kombëtar, kryetari i saj Orhan Pojani, duke pasur mbështetjen e deputetëve atdhetarë shqiptarë të parlamentit, bëri përçarje pranë Këshillit të Shtetit në Stamboll për të siguruar njohjen e saj zyrtare si person juridik.

Megjithëse kjo kërkesë u kundërshtua nga qeveria turke, Shoqëria “Përparimi” u kthye në të vërtetë në një organizatë arsimore kombëtare dhe dha një ndihmë të çmuar për organizimin e drejtimin e arsimit shqiptar. Ajo dha një ndihmesë të veçantë për sigurimin e fondeve të nevojshme financiare për Shkollën Normale të Elbasanit dhe për shkollat e tjera shqipe. Duke iu përgjigjur thirrjes që shpërndau për këtë qëllim brenda e jashtë Shqipërisë, dhjetëra klube dhe shoqëri atdhetare të vendit, organet e shtypit shqiptar, shoqëritë e kolonive të mërgimit dhe qindra atdhetarë derdhën në arkën e saj shuma të mëdha të hollash. Brenda një kohe të shkurtër u mbledhën për nevojat e Shkollës Normale dhe të shkollave të tjera 1 000 lira turke. Në mënyrë të veçantë rreth 340 atdhetarë dhanë ndihmën e tyre në të holla.

Më 1 dhjetor 1909 u çel në Elbasan Shkolla Normale (pedagogjike), që ishte shkolla e parë e mesme kombëtare shqipe. Mësuesit e saj të parë ishin atdhetarë të njohur dhe njerëz të shquar në lëmin e kulturës, si Aleksandër Xhuvani (i diplomuar në Greqi për filologji, i dalluar në fushën e letërsisë), Sotir Peci (i diplomuar gjithashtu në Greqi për matematikë-fizikë, drejtor i gazetës “Kombi”) etj. Drejtor i parë i saj u caktua Luigj Gurakuqi, i cili vuri të gjitha forcat dhe aftësitë e tij në shërbim të arsimit kombëtar. Në Shkollën Normale jepnin gjithashtu mësim Petër Dodbiba, Simon Shuteriqi, Hasan Mejza dhe Hafiz Ibrahim Dalliu.

Shkolla Normale kishte gjastë klasa, me një plan mësimor prej 30 lëndësh, humanitare, të shkencave të natyrës etj. Ajo dallohej për karakterin e saj kombëtar, që përcaktohej nga përmbajtja e lëndëve dhe nga fakti se pranonte nxënës të të gjitha besimeve fetare, myslimanë e të krishterë. Atdhetarët bashkëkohës e çmonin atë si një vatrë të formimit atdhetar të brezit të ri.

Qysh në vitin e parë të themelimit të saj (1909-1910), Shkolla Normale e Elbasanit pati 160 nxënës të ardhur nga të gjitha anët e Shqipërisë. Disa prej tyre, rreth 50 nxënës, kishin ardhur nga Kosova, Rrafshi i Dukagjinit e Dibra, të dërguar nga klubet shqiptare, si ai i Shkupit, i Dibrës etj., dhe me kujdesin e veçantë të atdhetarëve Hasan Prishtina, Bajram Curri, Nexhip Draga etj.

Shkolla shqipe u hapën në këtë periudhë, pas Kongresit të Elbasanit, edhe në vende të tjera të Shqipërisë. Në fund të shtatorit u bë në Korçë përfundimi i shkollës së riorganizuar të djemve (i mësonjëtores së parë shqipe të vitit 1887), çelur qysh në pranverën e vitit 1909, e cila ishte një nga shkollat më të plota me pesë klasa dhe pesë mësues. Në tetor u hapën shkolla shqipe në Progrë, në Cukaj të Martaneshit, në Verlen të Bilishtit, në Margëllëç, ndërsa në muajin dhjetor u çel shkolla shqipe në Negovan (nën drejtimin e Petro Nini Luarasi) dhe në fshatin Koshtan të Tepelenës.

Me përpjekjet e Klubit Arsimit të Shkupit, të Hasan Prishtinës e të atdhetarëve të tjerë kosovarë, në vjeshtën e vitit 1909 u hapën shkolla shqipe në vilajetin e Kosovës, në Moravë, në Gjilan dhe në fshatin Pozharan, ku mësonin edhe fëmijët e katundeve përreth. Shkolla shqipe kanë qenë ngritur në këtë kohë edhe në Prizren, në Gjakovë, në Pejë dhe në Vuçiternë. Në janar të vitit 1910 klubi i Shkupit ngriti një shkollë private shqipe në këtë qytet, ndërsa në shkurt u hap shkolla shqipe në Mitrovicë.

Në mars-prill të vitit 1910 u çelën shkolla shqipe në Mesare të Leskovikut, në Labovën e Poshtme (nga klubi “Drita” i Gjirokastrës), në fshatra të Çamërisë, si në Ninat, Konispol, Koskë, Janjar, Konicë, Mazarek etj. Në verën e atij viti u hapën shkolla shqipe në Tepelenë, në Tiranë, në Vlorë, në Zërkan, në Kaninë, në Leskovik etj. U bënë përçarje për ngritjen e shkollave të tjera shqipe pothuajse në të gjitha qytetet e Shqipërisë. Në fillim të vitit 1910 klubi i Dibrës mori nismën për hapjen e një numri të madh shkollash shqipe në këtë rreth.

Gjatë vitit shkolle 1909-1910, përveç qyteteve të tjera, gjuha shqipe u fut edhe në gjimnazet turke të Elbasanit, të Vlorës, të Beratit dhe të Shkupit (ku jepte mësim Bedri Pejani). Shqipja filloi të mësohej gjithashtu në shkollën “Edep” të Shkupit, që mbahej nga klubi “Rinia patriotike” (“Shubani vatan”) të këtij qyteti. Sipas të dhënave të shtypit shqiptar të kohës, në vjeshtën e vitit 1909 gjuha shqipe ishte futur si lëndë pothuajse në të gjitha gjimnazet (idadijet) turke të Shqipërisë dhe në shumë shkolla qytetëse (ruzhdie). Meqë Ministria e Arsimit, qysh në korrikun e vitit 1909, kishte lejuar mësimin e gjuhëve të vendit në gjimnazet turke, mësuesit e gjuhës shqipe në këto shkolla u emëruan nga organet e saj.

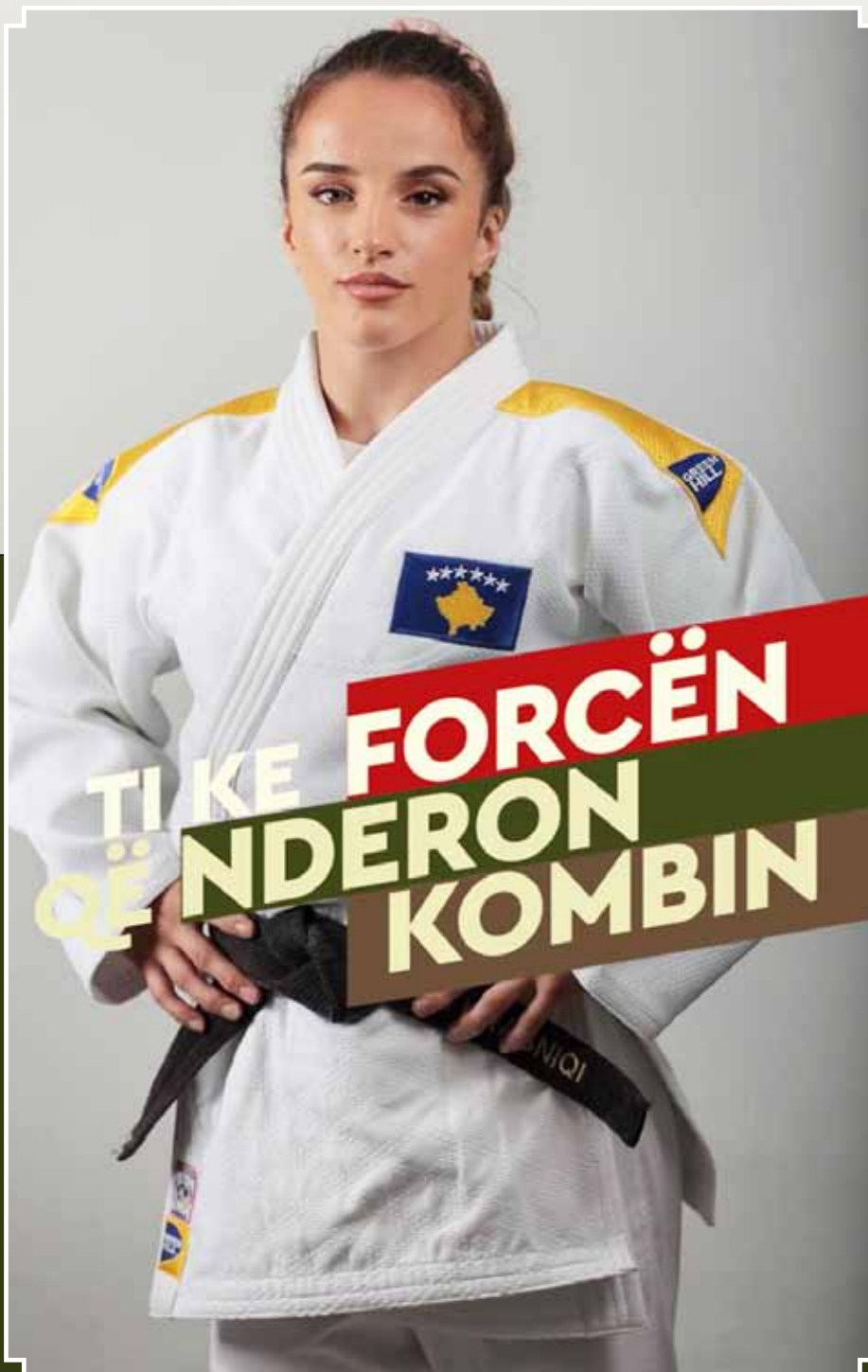
Por këto shkolla ndiqeshin nga një numër i kufizuar nxënësish, prandaj atdhetarët shqiptarë vijuan të kërkonin që gjuha shqipe të mësohej në të gjitha shkollat fillore të vendit, rrjeti i të cilave ishte më i gjerë. Në fundin e vitit shkolle 1909-1910 mësimi i shqipes u fut edhe në shkollën qytetëse të Prevezës, në atë të Lurosit, në shkollat fillore turke të Kolonjës, të Oparit, të Devollit, të Përmetit, të Elbasanit dhe të disa qendrave të Kosovës. Në fillim të vitit 1910 përfaqësues të popullsisë së Ohrit kërkuan nga parlamenti që gjuha shqipe të mësohej në të gjitha shkollat shtetërore të kësaj prefektуре.

Me gjithë pengesat e shovinistëve grekë, atdhetarët shqiptarë gjatë vitit 1910 arritën të fusnin mësimin e shqipes edhe në shkollat e tjera greke, si në ato të Elbasanit, të Beratit, të Kavajës dhe të Labovës së Poshtme.

Por përhapja e mëtejshme e shkollave dhe e shkrimit shqip u pengua për shkak të shpërthimit të reaktionit xhonturk kundër kulturës dhe Lëvizjes Kombëtare Shqiptare në përgjithësi.

Briken Calja, me një rezultat historik u shpall kampion bote në peshën deri 73 kg, në Kampionatin Botëror të Peshëngritjes, në Uzbekistan në vitin 2021. Peshëngritësi që përfaqëson Shqipërinë në mënyrën më dinjitoze është pjesë e Ministrisë së Mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura që nga viti 2020.

Distria KRASNIQI, xhudistja e pamposhtur nga Kosova fitoi medaljen e artë në Lojërat Olimpike "Tokio 2020". E para në botë në kategorinë deri në 48 kilogramë me 5 920 pikë.

Distria, është pjesë e Ministrisë së Mbrojtjes dhe Forcave të Armatosura që nga viti 2021.